

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM
„SARAJEVO“ D.O.O.**

**SARAJEVO
ZA 2012.GODINU**

Broj: 06-13/13

Sarajevo, juni 2013. godine

**UPRAVI JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM „SARAJEVO“ D.O.O.
SARAJEVO****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo), bilansu stanja sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, nastale uslijed prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. Društvo je na investicijama u toku iskazalo vrijednost zajedničkog ulaganja u proširenje bescarinske prodavnice Duty Free Shop u iznosu od 468.886 KM. Zajednička ulaganja izvršena su na osnovu Ugovora između J.P. Međunarodnog aerodroma „Sarajevo“ d.o.o. i firme „Regal-Gebr. Heinemann trgovina in zastopanje“ d.o.o. iz Ljubljane, Republika Slovenija, radi obostranog ostvarivanja boljih poslovnih rezultata u prodaji komisione robe, koje će komisionar (Društvo) prodavati u svojim bescarinskim prodavnicama u svoje ime, a za račun komitenta. Revizorskom timu nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je navedeno ulaganje planirano Planom poslovanja Društva, Studija opravdanosti i projektna dokumentacija te na koji način je izvršen izračun procenta ulaganja (komisionara i komitenta), što je šire pojašnjeno u tački 3.4. Stalna sredstva.**
- 2. Uprava Društva je 22.06.2012. godine zaključila Ugovor sa Općinom Novi Grad, Sarajevo o zakupu poslovnog prostora izvan kruga Međunarodnog aerodroma „Sarajevo“, površine**

224,37 m² uz mjesečnu zakupninu 1.866 KM bez PDV-a, za otvaranje slobodne carinske prodavnice CD-Shop u kojoj bi kupovali predstavnici diplomatskih tijela u našoj zemlji. U poslovni prostor izvršena su ulaganja u vrijednosti 8.956 KM. Za potrebe CD Shop-a krajem godine zaključena su dva Ugovora o radu na godinu dana, te je zaključen Ugovor sa Agencijom Kašmir d.o.o Široki Brijeg za tehničku i fizičku zaštitu predmetnog prostora (vrijednost ugovora je 33.801 KM bez PDV-a). Međutim, Uprava za indirektno–neizravno oporezivanje je 28.11.2012. godine odbila Zahtjev za odobrenje za rad navedene prodavnice, te ne možemo potvrditi opravdanost ulaganja u zakup i opremanje navedenog prostora, kao i zaključivanje Ugovora za usluge tehničko-fizičke zaštite i prijem uposlenika, prije nego se dobilo odobrenje za rad, što je šire pojašnjeno u tački 3.9. Rashodi.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj Javnog preduzeća Međunarodni aerodrom „ Sarajevo “ d.o.o. Sarajevo na dan 31. decembra 2012. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje u toku 2012. godine osim za naprijed navedene kvalifikacije bilo je usklađeno u svim materijalno značajnim aspektima sa važećom zakonskom i drugom regulativom.

Isticanje predmeta koja nisu uticala na davanje mišljenja:

Društvo je na datum bilansa iskazalo dobit u iznosu od 2.706.565 KM, što je za 3.017.335KM ili 53% manje u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenje dobiti posljedica je najvećim dijelom smanjenja poslovnih prihoda za 929.960 KM, te smanjenja ostalih prihoda za 3.524.544 KM (u 2011. godini naplaćena otpisana potraživanja iznosila su 3.861.754 KM, a u 2012. godini samo 71.750 KM). U 2012. godini došlo je do povećanja poslovnih rashoda za 2.373.254 KM (najveće povećanje u okviru poslovnih rashoda je povećanje bruto plata za 1.347.417 KM ili 10%, zbog zapošljavanja novih 40 radnika.

Iskazana dobit ostvarena je najvećim dijelom zbog prodaje udjela u vlasništvu Društva u visini od 19,6245% u iznosu od 2.257.195 KM

Sarajevo, 21.06.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2012. GODINE	3
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01.–31.12.2012. GODINE	5
(INDIREKTNNA METODA)	6
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2012.....	7
1. UVOD	8
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	8
3. REZIME DATIH PREPORUKA	9
3.1 Osvrt na prethodnu reviziju i ostale kontrole nadležnih organa.....	9
3.2 Sistem internih kontrola.....	10
3.3 Planiranje i izvještavanje.....	11
3.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	13
3.5 Tekuća sredstva.....	17
3.5.1 Zalihe	17
3.5.2 Novčana sredstva	17
3.5.3 Potraživanja	17
3.6 Kapital.....	19
3.7 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja	20
3.7.1 Potencijalne obaveze- Sudski sporovi.....	21
3.8 Prihodi.....	22
3.9 Rashodi.....	23
3.9.1 Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	25
3.10 Finansijski rezultat.....	28
3.11 Nabavke	28
3.12 Vanbilansna evidencija.....	30
4. KOMENTAR	31

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
AKTIVA		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	140.525.965	109.702.113
Nematerijalna sredstva	323.669	166.958
Nekretnine, postrojenja i oprema	115.206.552	88.355.830
Biološka sredstva	2.850	-
Dugoročni finansijski plasmani	24.980.833	21.179.325
Druga dugoročna potraživanja	8.012	0
Dugoročna razgraničenja	4.049	0
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0
C) TEKUĆA SREDSTVA	21.065.442	22.507.419
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.564.068	1.649.738
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	19.501.374	20.407.681
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	161.591.407	131.759.532
Izvanbilansna evidencija- izvanbilansna aktiva	3.665.212	3.733.309
UKUPNA AKTIVA	165.256.619	135.492.841
PASIVA		
A) KAPITAL	142.671.421	115.999.526
Osnovni kapital	44.140.000	44.140.000
Upisani neplaćeni kapital	0	0
Emisiona premija	0	0
Rezerve	18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve	44.776.259	18.920.918
Nerealizovani dobiti	0	0
Nerealizovani gubici	0	0
Neraspoređena dobit	35.349.436	34.532.882
Gubitak do visine kapitala	0	0
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	0	0
B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	14.351.487	14.022.477
C) DUGOROČNE OBAVEZE	0	0
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	0	0
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	4.203.087	1.255.842
Kratkoročne finansijske obaveze	108.500	108.500
Obaveze iz poslovanja	883.567	881.242
Obaveze iz specifičnih poslova	193.013	165.828
Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih prim. zaposlenih	997	66.726
Druge obaveze	3.008.498	17.230
Obaveze za PDV	6.459	7.731
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	2.053	8.585
Obaveze za porez na dobit	0	0
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	365.412	481.687
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	0	0
POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	161.591.407	131.759.532
Izvanbilansna evidencija-izvanbilansna pasiva	3.665.212	3.733.309
UKUPNA PASIVA	165.256.619	135.492.841

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje 28.02.2013. godine.

BILANS USPJEHA za period 01.01.–31.12.2012. godine

Pozicija :	Tekuća godina	Prethodna godina
A) DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I Poslovni prihodi (od 1 do 4)	31.127.491	32.063.690
1. Prihodi od prodaje robe	323.529	344.091
2. Prihodi od prodaje učinaka	28.372.109	29.355.850
3. Prihod od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4. Ostali poslovni prihodi	2.431.853	2.363.749
II Poslovni rashodi (od 1 do 7)	29.388.287	27.015.033
1. Nabavna vrijednost prodane robe	173.122	204.385
2. Materijalni troškovi	2.921.990	2.598.671
3. Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	17.470.958	16.352.262
4. Troškovi proizvodnih usluga	1.849.580	848.151
5. Amortizacija	4.442.297	4.219.956
6. Troškovi rezerviranja	300.293	702.847
7. Nematerijalni troškovi	2.230.047	2.088.761
III Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	1.739.204	5.048.657
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV Finansijski prihodi	1.212.342	995.729
1. Prihod od kamata	1.197.521	859.529
2. Pozitivne kursne razlike	14.821	136.200
V Finansijski rashodi	20.749	464.755
1. Rashodi kamata	176	252.229
2. Negativne kursne razlike	20.573	135.407
3. Ostali finansijski rashodi	0	77.119
VI Dobit od finansijske aktivnosti (IV – V)	1.191.593	530.974
VII Dobit od redovne aktivnosti (III + VI)	2.930.797	5.579.631
OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII Ostali prihodi i dobici	2.760.180	3.887.707
1. Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	4.400
2. Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	2.257.195	0
3. Dobici od prodaje materijala	6.622	13.237
4. Viškovi	10.884	137
5. Naplaćena otpisana potraživanja	71.750	3.861.754
6. Otpis obaveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	413.729	8.179
IX Ostali rashodi i gubici	2.734.548	3.746.094
1. Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	17.542	11.633
2. Gubici od prodaje materijala	0	3.097
3. Manjkovi	6.937	5.585
4. Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	2.699.925	3.717.875
5. Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	10.144	7.904
X Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (VIII-IX)	25.632	141.613
XI Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-VIII)		0
PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
XII Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	0	133.584
1. Prihodi od usklađivanja vrijednosti zaliha	0	133.584
XIII Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	248.164	13.977
1. Umanjenje vrijednosti materijalnih stalnih sredstava	183.917	0
2. Umanjenje vrijednosti zaliha	64.247	13.977
XIV Dobit od usklađivanja vrijednosti (XII-XIII)	0	119.607
XV Gubitak od usklađivanja vrijednosti (XII-XIII)	248.164	-
1.*Rashodi iz osnova promjene račun. politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ran. per.	1.700	116.951
DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVI Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	2.706.565	5.723.900
NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII Neto dobit neprekinutog poslovanja	2.706.565	5.723.900
NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVIII Neto dobit perioda	2.706.565	5.723.900
XIX Neto ostala sveobuhvatna dobit	1.159.987	633.486
XX Ukupno neto ostala sveobuhvatna dobit perioda	3.866.552	6.357.386

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje 28.02.2013. godine.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA
za period od 01.01. do 31.12.2012. godine,
 (Indirektna metoda)

Opis	Oznaka (+,-)	Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1 Neto dobit (gubitak) za period		2.706.565	5.723.900
Usklađivanje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	79.831	53.597
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	0	0
4 Amortizacija/vrijednost usklađenja materijalnih sredstava	+	4.362.466	4.166.359
5 Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	17.542	0
6 Ostala uskl. za neg.stav. i tok.koji se odnose na ulag.i fin. ak.	+(-)	(554.416)	61.759
7 Usklađivanje iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)	(2.257.195)	0
8 Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	0	0
9 Ukupno (2 do 8)		1.648.228	4.281.715
10 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	85.670	(3.099)
11 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	786.073	2.460.744
12 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(317.871)	703.611
13 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(28.338)	(18.651)
14 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(46.571)	(17.549)
15 Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(6.184)	64.461
16 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(109.150)	823.126
17 Ukupno (10 do 16)		363.629	4.012.642
18 Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		4.718.422	14.018.257
B. GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19 Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		9.212.753	0
20 Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	0	0
21 Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+	3.345.263	0
22 Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	0	0
23 Prilivi iz osnova kamata	+	0	0
24 Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	+	0	0
25 Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	5.867.490	0
26 Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		14.337.021	18.936.213
27 Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
28 Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	0	0
29 Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	3.579.956	4.854.237
30 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	10.757.065	14.081.976
31 Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		0	0
32 Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		5.124.268	18.936.213
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33 Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti			0
34 Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (35 do 38)		50.000	1.083.989
35 Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
36 Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	0	1.002.489
37 Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	0	0
38 Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	50.000	81.500
39 Neto prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti(33-34)		0	0
40 Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti. (34-33)		50.000	1.083.989
D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+33)		4.718.422	14.018.257
E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+40)		5.174.268	20.020.202
F. NETO PRILIV GOTOVINE (D-E)		0	0
G. NETO ODLIV GOTOVINE (E-D)		455.846	6.001.945
41 H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		15.725.670	21.754.841
42 I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	13.047	76.936
43 J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	11.584	104.161
44 K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (27+F-G+43-43)		15.271.287	15.725.670

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje 28.02.2013. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2012.

VRSTA PROMIJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revaloriz. Rezerve (MRS16 MRS 21 MRS 38)	Nereal. Dobici/ gubici po osn fin.sr.	Ostale rezerve	Akumulir. neras.dobit/ nepok.gub.	UKUPNO (2+3+4+5+6)	Manj. interes	UKUPNO KAPITAL (7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stanje na dan 31/12/2010. Godine	44.140.000	19.594.093	-	18.405.726	28.155.109	110.294.928	-	110.294.928
Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2011. godine, odnosno, 01.01.2012. godine	44.140.000	19.594.093	-	18.405.726	28.155.109	110.294.928	-	110.294.928
Efekti revalorizacije materijalnih i nemater.sredstava	-	(673.175)	-	-	703.873	30.698	-	-
Nerealizovani dobitci/gubici po osn.finansijskih sred.raspol.za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale prevodenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto dobit(gubitak perioda) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	5.732.900	5.732.900	-	-
Neto dobitci/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-	-	-	-	-
Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokrīća dobitka	-	-	-	-	50.000	50.000	-	-
Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31/12/2011.god	44.140.000	18.920.918	-	18.405.726	34.532.882	115.999.526	-	115.999.526
Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2011.god.odnosno 01.01.2012.g.	44.140.000	18.920.918	-	18.405.726	34.532.882	115.999.526	-	115.999.526
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	-	25.855.341	-	-	1.159.988	27.015.329	-	-
Nerealizovani dobitci/gubici po osn. finans.sreds.raspol.za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale prevodenj. Fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	2.706.565	2.706.565	-	2.706.565
Neto dobitci/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-	-	-	-	-
Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokrīća gubitka	-	-	-	-	3.050.000	3.050.000	-	-
Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. Ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2012.godine	44.140.000	44.776.259	-	18.405.726	35.349.435	142.671.421	-	142.671.421

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje 28.02.2013. godine.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA JAVNOG PREDUZEĆA MEĐUNARODNI AERODROM „SARAJEVO“ D.O.O. SARAJEVO ZA 2012. GODINU

1. UVOD

Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. (u daljem tekstu-Društvo) je pravni subjekt koji samostalno obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa u zračnom prometu, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Društvo je osnovano 1969. godine, a od 1991. godine je u vlasništvu Federacije BiH. Prema aktualnom izvodu iz sudskog registra broj 065-0-RegZ-12-005512 od 17.10.2012. godine Društvo je upisano pod brojem 65-01-0419-11 stari broj upisa 1-13237 sa kapitalom u iznosu od 44.140.000 KM u 100% vlasništvu Federacije BiH, koja je upravljanje Društvom povjerila Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, kao resornom ministarstvu..

Osnovna djelatnost Društva su usluge zračnog prometa, uključujući usluge poletno-sletne staze, osvjetljenje piste, parkiranje, putničke usluge, usluge manipuliranja i generalne avijacije ili ukratko: prijevoz putnika i robe u zračnom prometu. Društvo u skladu sa članom 7. Statuta obavlja i druge djelatnosti kojima doprinosi potpunijem iskorištavanju kapaciteta i kontinuiranom obavljanju osnovne djelatnosti, a to su: najam prostora na aerodromu, usluge reklame i propagande, Duty Free trgovina i restoran.

Organizacija poslovanja Društva utvrđena je Pravilnikom o radu usvojenim od strane Nadzornog odbora (26.1.2012. godina), a u sklopu kojeg je i Sistematizacija radnih mjesta sa Pravilnikom o platama i koeficijentima za obračun.

Društvo je svoju unutrašnju organizaciju rada uredilo putem slijedećih organizacionih jedinica:

- Uprava Društva;
- Kabinet generalnog direktora;
- Sektor upravljanja sistemima;
- Sektor saobraćaja i usluga u zračnom prometu;
- Sektor tehnike i održavanja;
- Sektor za finansija;
- Sektor komercijale;
- Sektor za pravne, kadrovske i opšte poslove;
- Sektor za aerodromske informatičke i telekomunikacijske tehnologije;
- Sektor za razvoj aerodroma;
- Odjela za internu reviziju;
- Sektor za sigurnost i zaštitu;
- Sektor cargo usluga.

Sektori su organizirani u službe i odjeljenja. Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova, usvojenim od strane Nadzornog odbora (26.01.2012. godine), predviđeno je 643 radna mjesta. Na dan 31.12.2012. godine u Društvu je bilo uposleno 455 zaposlenika.

Na datum bilansa Društvo je dalo izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ulici Kurt Schorka, broj 36.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih

u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitivali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2012. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo sljedeće preporuke:

Uprava treba uložiti dodatni napor da se uspostavi nadzor nad potpunim funkcioniranjem uspostavljenog sistema internih kontrola.

Plan upošljavanja uskladiti sa realnim potrebama, odnosno povećanje broja uposlenih uskladiti sa razvojem i širenjem djelatnosti Društva.

Investicijske odluke donositi u skladu sa realnim mogućnostima te poduzeti sve aktivnosti da se planom postavljeni zadaci ostvare, a trošenje sredstava uskladiti sa planiranim.

Analizirati nezavršene investicije, otkloniti uzroke spore i neefikasne realizacije započelih investicionih ulaganja, te poštovati donesene procedure vezane za procese investiranja.

Uprava Društva treba poduzeti sve aktivnosti kako bi zaštitila imovinu od gubitaka, obezbjediti instrumente osiguranja naplate potraživanja (mjernice, bankovne garancije, polog depozita), osobito od kupaca sa kojima je dugoročni problem naplate potraživanja.

Uprava treba preispitati stavove oko rezervisanja troškova po osnovu sudskih sporova, kako navedeni sudski sporovi ne bi imali preveliki uticaj na finansijsko poslovanje Društva u narednom periodu.

Uprava mora racionalno koristiti raspoloživa sredstva, te pravovremeno poduzeti sve potrebne radnje kako bi se stvorili uslovi za potpisivanje ugovora i realizaciju planiranih aktivnosti.

- **NALAZI I PREPORUKE**

3.1 Osvrt na prethodnu reviziju i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH treći put obavlja reviziju finansijskih izvještaja Društva. Prethodna revizija finansijskih izvještaja provedena je za 2011. godinu i dato je mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga.

Nije se moglo potvrditi da je trošenje sredstava bilo racionalno i u poslovne svrhe, naime Društvo je uvećalo rashode za: obračunatu naknadu na nepovučena sredstva po kreditu od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) za 387.091 KM; jednokratne novčane pomoći u iznosu 294.929 KM; nagrade i darove zaposlenicima 145.950 KM; naknade članovima popisnih komisija; naknade članovima komisije koju je imenovalo Resorno ministarstvo; naknade za usavršavanje predsjednika i članova Nadzornog odbora u ukupnom iznosu 19.633 KM.

Društvo je zaključilo Ugovor o izgradnji građevinskog objekta za smještaj i organizaciju avio-cateringa i restorana društvene ishrane, te po navedenom ugovoru uplatilo avans 390.761 KM (20% vrijednosti ugovora), prije obezbjeđenja odobrenja za građenje.

Prilikom upošljavanja nisu poštovane odredbe regulisane važećim aktima: Statutom i Pravilnikom o radu, u dijelu koji se odnosi na ispunjavanje potrebnih uslova za stručnom spremom i potrebnim iskustvom u istoj, kod zasnivanja radnog odnosa.

Predmetnom revizijom utvrdili smo da su navedeni propusti otklonjeni.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2012. godinu izvršila je revizorska kuća Revizija Revita d.o.o. Cazin.

Uprava za indirektno oporezivanje, Odsjek za kontrolu velikih poreznih obveznika, dana 24.10.2012. godine izvršila je kontrolu PDV-a, za kontrolirani period od 01.06.2012. do 31.08.2012. godine. Kontrolom je utvrđeno da je porezni obveznik u kontrolisanom periodu iskazao više ulaznog PDV-a u iznosu od 536 KM, po osnovu odbijanja ulaznog PDV-a na domaće nabavke bez prava na odbitak (vizit karte, knjige, cvijeće, putnički program i dr).

3.2 Sistem internih kontrola

Revizijski tim je izvršio procjenu funkcionisanja sistema internih kontrola na osnovu provedene revizije određenih procesa poslovanja i konstatuje da je Društvo u značajnom dijelu uredilo kontrolne aktivnosti, koje predstavljaju politike i procedure rada i postupanja svih zaposlenika. Doneseni su značajni interni akti i uputstva skoro za sve procese rada.

U januaru 2012. godine Društvo je donijelo, a Nadzorni odbor usvojio, Pravilnik o radu i Sistematizaciju radnih mjesta kao prilog Pravilnika o radu, kojim je utvrđen detaljan opis poslova i radnih zadataka svih zaposlenika i hijerarhijska odgovornost. Navedenom Sistematizacijom predviđena su 643 radna mjesta. (Pravilnikom o radu iz 2011. godine u čijem je prilogu i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta bilo je predviđeno 592 zaposlenika). U Društvu je na dan 31.12.2012. godine bilo 455 zaposlenih, što je za 188 zaposlenika manje od broja utvrđenog Sistematizacijom radnih mjesta. U 2012. godini za 9 uposlenika prestao je radni odnos, jedan uposlenik je na neplaćenom odsustvu godinu dana, dok je uposleno 40 novih. Ne možemo potvrditi da je Sistematizacija radnih mjesta prilagođena stvarnim potrebama Društva, obzirom da je, kako obim poslova, tako i prihod iz poslovnih aktivnost u 2012. godini smanjen u odnosu na prethodnu godinu. **Također, naglašavamo da je Planom poslovanja Društva predviđeno smanjenje broja letova, prihoda i dobiti, a istovremeno povećanje broja zaposlenih.**

U maju 2012. godine donesen je Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu, kojim je između ostalog, regulisano da se prijem zaposlenika vrši nakon provedene procedure objavljivanja konkursa ili oglasa u jednom od dnevnih listova dostupnih u Federaciji i izuzetno javni konkurs se ne raspisuje za prijem u radni odnos zaposlenika na određeno vrijeme do tri mjeseca, kad zbog hitnosti obavljanja posla, iznenadnog povećanja obima posla i iznenadnog odsustva zaposlenika nije moguće pravovremeno provesti javni konkurs ili javni oglas. Prijem zaposlenika u Društvu u toku 2012. godine se vršio procedurom objavljivanja konkursa i slobodnim izborom na period do tri mjeseca.

U decembru 2012. godine na prijedlog Uprave Društva Nadzorni odbor je usvojio, izmjene i dopune Statuta, kojim nije izmijenjen dio koji se odnosi na odabir kandidata za Direktora Društva, jer je istim predviđeno da za Direktora može biti imenovan kandidat koji posjeduje VSS i VŠ spremu VII ili VI stepena, sa najmanje 5 godina radnog iskustva na rukovodnim poslovima u civilnom zrakoplovstvu i poznavanjem engleskog jezika. Uvjeti za odabir kandidata za izvršne direktore ostao je također nepromijenjen, tako da navedeno ima za posljedicu, da za direktora Društva može biti imenovan kandidat ukoliko ima završenu i VŠ spremu, a za izvršne direktore kandidati moraju posjedovati VSS.

Prilikom ocjene sistema internih kontrola izvršili smo uvid u izvještaje Odjela za internu reviziju i konstatujemo da je Odjel Interne revizije sačinio Plan rada i Studiju rizika za 2012. godinu. Aktivnosti Odjela Interne revizije u 2012. godini bile su najvećim djelom usmjerene na: reviziju postupaka izbora dobavljača za nabavku roba, radova i usluga; obezbjeđenje plaćanja po ugovorima zaključenim sa poslovnim partnerima; provjera funkcioniranja internih kontrola vezanih za izvršenje ugovorenih obaveza Društva; provjera procedura i postupaka popisa imovine i obaveza itd.

Međutim, pored naprijed navedenog utvrđeni su određeni propusti vezani za: planirane i započete investicije koje najvećim dijelom nisu realizirane; investicije u toku koje nisu realno iskazane; nije pravovremeno vršeno aktiviranje završenih investicija; organi upravljanja nisu poduzimali sve aktivnosti za naplatu potraživanja; osnov Ugovora o zakupu poslovnog prostora za otvaranje bescarinske prodavnice CD Shop-a zaključenog sa Općinom Novi Grad, Sarajevo obzirom da prethodno nije obezbjeđeno odobrenje za

rad; izvršena zajednička ulaganja u bescarinske prodavnice Duty Free Shop, a da prethodno nije obezbjeđena sva potrebna dokumentacija.

Uprava treba uložiti dodatni napor da se uspostavi nadzor nad potpunim funkcioniranjem uspostavljenog sistema internih kontrola.

3.3 Planiranje i izvještavanje

Plan poslovanja Društva za 2012. godinu sačinjen je u okviru trogodišnjeg Plana poslovanja za 2012.-2014. godinu. Osnov za izradu trogodišnjeg plana poslovanja je procedura za izradu plana po ISO 9001:4.2.3. i po ISO 14001:4.3. Procedurama vezanim za planiranje poslovanja utvrđen je način izrade plana, tok procesa i rokovi izrade i usvajanja trogodišnjeg i godišnjeg plana, te sadržaj izvještaja o poslovanju. Trogodišnji plan poslovanja za 2012.-2014. godinu, Skupština Društva je usvojila u 21.06.2012. godine, na prijedlog Nadzornog odbora.

Direktor Društva je odgovoran za izradu trogodišnjeg plana poslovanja.

Trogodišnjim planom poslovanja utvrđeni su strateški ciljevi Društva i to: kontinuitet razvoja Društva u dijelu kapitalnih investicija, unapređenje kvaliteta aerodromskih usluga kroz ostvarenja kontinuiteta u školovanju, obukama, certificiranju uposlenika u skladu sa domaćom i međunarodnom regulativom, nabavke nove aerodromske opreme, suvremenih organizacionih, tehničkih, tehnoloških rješenja u svim oblastima djelovanja Društva, visok nivo sigurnosti putnika, zrakoplovstva i objekata, unapređenje saradnje sa svim domaćim i međunarodnim institucijama koje djeluju u zrakoplovstvu, te rad na unapređenju poslovnog ambijenta i zadovoljstva zaposlenih uz njihovo kontinuirano motiviranje u cilju postizanja što boljih rezultata.

Trogodišnjim planom poslovanja obuhvaćeni su prihodi, rashodi, kapitalna ulaganja sa izvorima finansiranja i plan ljudskih resursa. Jedan od značajnih preduslova za realizaciju plana poslovanja za period 2012. do 2014. godina je reinvestirane ostvarene dobiti Društva. Planiran je iznos donacije za period 2012.-2014.godina po 50.000 KM organizacijama iz oblasti sporta, kulture, umjetnosti, socijalne i humanitarne pomoći.

Planom zapošljavanja u periodu 2012.-2014. (po godinama) između ostalog predviđeno je da Društvo sa 31.12.2014. godine uposli 124 radnika. U 2012. godini Društvo je planiralo uposliti 43 radnika. U toku 2012. godine Društvo je izvršilo prijem 40 novih uposlenika.

Nadzorni odbor je predložio, a Skupština Društva usvojila 21.12.2012. godine Rebalans plana poslovanja za period 2012.-2014. godinu. Rebalansu Plana poslovanja pristupilo se prvenstveno zbog potrebe izmjena: plana investicija, finansijskog plana i plana fizičkog obima aerodromskih usluga za 2012. godinu.

Planirane investicije u 2012. godinu, u okviru Plana poslovanja za 2012.-2014. godinu, su 18.361.000 KM, od čega se iz vlastitih sredstava planiralo finansirati 17.281.000 KM, a razlika od 1.080.000 KM iz donacija Vlade Holandije. Zbog nemogućnosti realizacije investicija u 2012. godini, kako navode odgovorni najveći razlog je eksproprijacija zemljišta, većina projekata je prolongirana za 2013. godinu. Započete investicije u 2012. godini, zbog procedura izbora dobavljača propisanih Zakonom o javnim nabavkama BiH, nisu realizirane do kraja 2012. godine. Rezervirana su sredstva za započete investicije i uključene su u Plan investicija za 2013. godinu. Rebalansom plana poslovanja, plan investicija umanjen za 12.982.000 KM ili 71%.

Rebalans finansijskog plana uslijedio je radi ostvarenja prihoda od ulaganja. Skupština Društva, na prijedlog Nadzornog odbora, odobrila je prodaju udjela u vlasništvu Društva u visini od 19,624%, po kojoj je ostvaren prihod od 2.257.195 KM. Odluka o prodaji udjela donesena je 06.12. 2011. godine, a uplata za prodani udjel izvršena je u prvom polugodištu 2012. godine, a Rebalans plana po navedenom osnovu urađen 21.12.2012. godine. J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. i dalje nije izmirivalo svoje obaveze, što je imalo utjecaja na rast troškova Društva, što Planom poslovanja za 2012.-2014. godine nije predviđeno. Pored J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. imao je utjecaj na smanjenje prihoda, kao i na povećanje rashoda po osnovu ispravke potraživanja. Na navedeno je također utjecalo i napuštanje našeg tržišta od strane aviokompanije Malev Hungarian Airlines.

Rebalans ostalih prihoda izvršen je jer je Skupština Društva Odlukom broj od 14.05.2012. godine naložila Upravi Društva da raskine Ugovor o zajmu zaključen dana 31.03.2010. godine sa Evropskom

bankom za obnovu i razvoj. Naime, Društvo je u 2010. godini sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) potpisalo ugovoru o kreditu u iznosu od 25.000.000 EUR-a, za finansiranje i rekonstrukciju Faze 1 proširenja aerodroma (proširenje putničkog terminala, izgradnju nove aerodromske piste i proširenje stajanke). Ugovorom je između ostalog predviđeno da se plaća naknada u iznosu od 0,5% nepovučениh sredstava na neblagovremeno povučena sredstva.

Uprava je početkom 2012. godine sačinila analizu uslova za odustajanje od kreditnih sredstava i uputila predmet Nadzornom odboru na razmatranje. Stav Uprave je da Ugovor treba raskinuti, iz razloga što postojeći kapacitet terminalne zgrade može zadovoljiti broj putnika na godišnjem nivou (između 600.000 i 700.000), a kapacitet zgrade je do 1.000.000 putnika godišnje, i što Društvo raspolaže sredstvima po osnovu akumulirane dobiti iz kojih može finansirati projekte čije je finansiranje planirano iz sredstava EBRD-a, a imajući u vidu i novi val recesije. Nadzorni odbor je 16.03.2012. godine donio Odluku kojom se predlaže Skupštini Društva da donese Odluku o raskidu Ugovora o kreditu zaključenom 31.03.2010. godine između Društva i EBRD-a. Raskidom ugovora Društvo je oprihodovalo 387.091 KM sredstava koja su bila rezervirana za plaćanje naknade za nepovučena sredstva po navedenom kreditu.

Planirani fizički obima aerodromskih usluga je umanjen u izmjene i dopune plana, radi smanjenog broja aviooperacija J.P.“B&H Airlines“ d.o.o., te povlačenja MalevHungarianAirlines-a sa tržišta.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

Redni Broj	Opis	Rebalans 2012. god.	Ostvareno 2012 god.	Ostvareno 2011. god.
1	2	3	4	5
I	Ukupni prihodi	35.441.000	35.100.013	37.080.710
II	Ukupni rashodi	33.330.000	32.393.448	31.356.810
III	Finansijski rezultat (I - II)	2.111.000	2.706.565	5.723.900

Ukupan prihod u 2012. godini ostvaren je u iznosu od 35.100.013 KM, što je za 340.987 KM manje u odnosu na Rebalans Plana ili 1 %, a u odnosu na prethodnu godinu ukupan prihod manji je za 1.980.697 ili 5,3%.

Ukupni rashodi u 2012. godini iskazani su 32.393.448 KM, što je za 936.552 KM ili 2,8% manje u odnosu na Rebalans Plana, a u odnosu na prethodnu godinu ostvareni rashodi veći su za 1.036.638 KM ili 3,3%.

Društvo je iskazalo pozitivan finansijski rezultat 2.706.565 KM, što je za 595.565 KM ili 28% više u odnosu na Rebalans Plana, a u odnosu na prethodnu godinu ostvarena dobit manja je za 3.017.335 KM ili 52,7%.

Izveštaj o poslovanju Društvo sačinjava polugodišnje i godišnje, a izvještavanje resornog ministarstva vrši se godišnje i po zahtjevu ministarstva. Izveštaj o poslovanju za 2012. godinu usvojen je 20.05.2013. godine od strane Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

Plan upošljavanja uskladiti sa realnim potrebama, odnosno povećanje broja zaposlenih uskladiti sa razvojem i širenjem djelatnosti Društva.

Investicijske odluke donositi u skladu sa realnim mogućnostima te poduzeti sve aktivnosti da se planom postavljene zadaci ostvare, a trošenje sredstava uskladiti sa planiranim.

3.4 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva i dugoročni plasmani iskazani su u bruto iznosu 204.376.451 KM. Ispravka vrijednosti je 63.850.486 KM ili 31 %, te sadašnja vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana je 140.525.965 KM.

Pozicija	2012.godina	2011. godina
Stalna sredstva i dugoročni plasmani	140.525.965	109.702.113
Stalna nematerijalna sredstva	323.669	166.958
Nekretnine, postrojenja i oprema	115.206.552	88.355.830
Biološka imovina	2.850	0
Dugoročni finansijski plasmani	24.980.833	21.179.325
Druga dugoročna potraživanja	8.012	0
Dugoročna razgraničenja	4.049	0

Stalna nematerijalna sredstva čine licence i računarski programi. Licence su evidentirane u obliku dozvola za korištenje software-a (Licenca, Certifikat ili Product key) u elektronskoj formi, za koje se ugovorom definiše način korištenja pojedinog aplikativnog software-a, a Softveri su evidentirani u vidu raznih računarskih programa i programskih paketa. Ova imovina početno se vrednuju po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja vrednuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirani gubitak od umanjenja. Amortizacija nematerijalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode otpisa po stopi od 20% godišnje.

U odnosu na 2011. godinu nematerijalna imovina povećana je za 156.711 KM i 94%. U 2012. godini nabavljeno je imovine 236.543 KM (licenci 227.905 KM i softvara 8.637 KM). Obračunata amortizacija nematerijalne imovine za 2012. godinu iznosi 79.831 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema neto knjigovodstvene vrijednosti 115.206.552 KM čine 82% stalnih sredstava. Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevin. objekti	Postrojenja i oprema	Alati,pogon. kanc.mat	Transp. sredstva	Mat.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	7	8	9
1 Nabavna vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2011.	29.078.373	71.141.620	23.661.500	2.320.367	16.294.205	1.689.328	144.185.394
- direk. pov..u 2012. godini						4.651.836	4.651.836
- prij.sa prip.(inv.u toku)	485.318	111.296	1.381.475	94.500	83.289	(2.155.878)	0
- prenos na ostale klase		(182.601)	189.767	(7.166)			0
- otuđenje i rashodovanje		(384.866)	(273.868)	(11.986)	(20.189)		(690.909)
- ostalo-reprocjena nekretn.	27.158.511	3.100.504	0	0	0	0	30.259.015
Stanje na dan 31.12.2012.	56.722.202	73.785.953	24.958.874	2.395.716	16.357.305	4.185.286	178.405.336
2 Akumulir.amortizacija							
Stanje na dan 31.12.2011.		22.487.065	19.634.673	1.967.997	12.185.131		56.274.866
- amortizacija za 2012.		2.354.360	1.119.555	89.410	799.242		4.362.466
- prijenos (sa) na ostale klase		(23.738)	23.738				
- otuđ., rash., otpis, isknj.		(131.255)	(259.322)	(11.851)	(20.190)		(422.618)
- ostalo/reprocjena		3.149.259					3.149.259
Stanje na dan 31.12.2012.		27.835.691	20.518.644	2.045.556	12.964.183		63.363.973
3 Neto knjigo. vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2011.	29.078.373	48.654.555	4.026.828	351.266	4.110.178	1.689.328	87.910.528
Stanje na dan 31.12.2012.	56.772.202	45.950.262	4.440.230	350.160	3.393.122	4.185.286	115.041.262*

Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme manje je iskazana za date avanse od 165.290 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema čine: zemljište, građevinski objekti (poslovne zgrade, upravne zgrade, građevinski objekti niskogradnje) i oprema, alati, kancelarijski inventar, transportna sredstva i ostala materijalna imovina, koja se koristi za trajno obavljanje registrovane djelatnosti ili za administrativne potrebe. Pri mjerenju dugotrajne imovine Društvo primjenjuje sljedeće metode:

Za početno mjerenje imovine Društvo primjenjuje-metodu troška nabavke, za sredstvo pribavljeno u razmjeni za slično sredstvo-metodu fer vrijednosti primljenog sredstva kao fer protuvrijednost datog

sredstva; za besplatno preuzetu imovinu-metodu tržišne vrijednosti; za imovinu izrađenu u vlastitoj režiji-metodu tekućeg troška proizvodnje; za dugotrajna ulaganja u ovisna društva s udjelom većim od 50% (postoji kontrola) metoda konsolidacije; za dugotrajna ulaganja u povezana društva s udjelom od 20% do 50% (sa značajnim uticajem)-metodu udjela; za ostala dugoročna ulaganja u nepovezana društva s udjelom manjim od 20% (nema značajnog uticaja)-koncept troška ulaganja.

Nakon početnog priznavanja po trošku nabavke vrijednosti nekretnina i opreme, Društvo vrši vrednovanje (mjerenje) nekretnina i opreme nakon početnog priznavanja koristeći sljedeće metode (MRS 16. tačka 29).

- Metodu revalorizacije za nekretnine,
- Metodu troška za opremu

Na dan 31.12.2012. godine urađena je reprojcjena objekata visokogradnje i niskogradnje, od strane ovlaštenog procjenitelja „Appraisal Associates“ d.o.o. Beograd Republika Srbija. Izbor navednog dobavljača izvršen je putem konkurentskog postupka. Efekti reprojcjene su povećanje vrijednosti zemljišta za 27.158.511 KM, objekata visokogradnje za 333.016 KM, a smanjena je vrijednost objekata niskogradnje za 379.602 KM i privremenih montažnih objekata za 2.169 KM.

Prema naprijed iznesenim tabelarnim podacima na nekretninama, postrojenjima i opremi desile su se sljedeće promjene:

Zemljište je iskazano u vrijednosti 56.722.202 KM. U 2012. godini nabavljeno je 6.446 m² zemljišta vrijednosti 485.317 KM. Na dan 31.12.2012. godine izvršena je reprojcjena, te je vrijednost zemljišta povećana za 27.158.511 KM.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 45.950.262 KM. Povećanje u 2012. godini iskazano je 111.296 KM, a odnosi se na: postavljanje ograde od žičanih pletiva 43.655 KM; izrada ograde od mrežnih panela 40.531 KM; izgradnja prilaznih puteva 16.602 KM, ulaganja u osnovnu stazu 4.508 KM i parking 5.999 KM. Na dan 31.12.2012. godine izvršena je reprojcjena građevinskih objekata te je njihova vrijednost povećana za 3.100.504 KM.

Smanjenje na građevinskim objektima u 2012. godini izvršeno je za vrijednost obračunate amortizacije 2.354.360 KM, za izvršeni otpis opreme na prijedlog Komisije za popis, nabavne vrijednosti 384.866 KM, ispravke vrijednosti 131.255 KM, te za vrijednost izvršene reprojcjene ispravke vrijednosti za 3.149.259 KM.

Postrojenja i oprema iskazani u iznosu od 4.440.230 KM, a čine opremu za obavljanje djelatnosti; uredski namještaj i ostalu opremu. U 2012. godini povećanje opreme izvršeno je u iznosu od 1.381.475 KM, a odnosi se na: nabavku rentgena, detektora i detektorskih vrata, te avio mosta u vrijednosti 609.824 KM; nabavka računara i prateće opreme u vrijednosti 646.819 KM; nabavka kopir aparata i skenera 31.644 KM; digitalne kamere, navigacija, tetra sistemi 36.580 KM; telefoni, fax aparati, mobiteli 12.880 KM; rasvjetni sistemi 10.782 KM; sušila za ruke, uređaji za termo uvezivanje 9.527 KM; oprema za proizvodnju i čuvanje hrane 8.230 KM; specijalna oprema za održavanje piste 7.145 KM i aparati za provjeru novčanica 2.467 KM. Povećanje opreme izvršeno je i za 189.767 KM, a odnosi se na preknjižavanje pogrešno evidentiranih stavki opreme na zemljište 182.601 KM i na alate, pogonski i kancelarijski materijal 7.166 KM.

Smanjenje opreme izvršeno je za iznos obračunate amortizacije u 2012. godinu 1.119.555 KM, te za izvršeni otpis opreme na prijedlog Komisije za popis, nabavne vrijednosti 273.868 KM, ispravke vrijednosti 259.322 KM.

Alati, pogonski i kancelarijski namještaj iskazani su u iznosu od 350.160 KM. Povećanje u 2012. godini izvršeno je za 94.500 KM, a odnosi se na nabavku namještaja i krupnog inventara u ugostiteljstvu 7.065 KM; kancelarijskog namještaja 21.824 KM; mjerni i kontrolni instrumenti 33.205 KM; alati univerzalne i posebne namjene 32.402 KM. Smanjenje alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja izvršeno je za iznos obračunate amortizacije u 2012. godini 89.410 KM, te za izvršeni otpis alata pogonskog i kancelarijskog materijala nabavne vrijednosti 11.986 KM, ispravke vrijednosti 11.851 KM, na prijedlog Komisije za popis.

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 3.393.122 KM. Povećanje u 2012. godini izvršeno je za 83.289 KM a odnosi se na nabavku: putničkog vozila (pasata i forda) 73.650 KM, te ostale opreme (mašine za pranje i poliranje 8.638 KM. Vrijednost transportnih sredstava smanjena je u 2012.godini za iznos obračunate amortizacije 799.242 KM, te za izvršeni otpis transportnih sredstava po nabavne vrijednosti 20.189 KM; ispravke vrijednosti 20.190 KM na prijedlog Komisije za popis.

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazani su u iznosu od 4.185.286 KM. Preneseno stanje investicija u toku iz prethodne godine iskazano je 1.689.328 KM, a ukupna ulaganja u materijalna sredstva u pripremi u revidiranoj godini iznosila su 4.651.836 KM. U 2012. godini završeno je investicija, 2.155.878 KM i prenešeno na: zemljište 485.317 KM; građevinske objekte 111.296 KM; postrojenja i opremu 1.381.476 KM; na alate, pogonski i kancelarijski materijal 94.500 KM i na transportna sredstva 83.289 KM. Materijalna sredstva u pripremi na dan 31.12.2012. godine iskazana su 4.185.286 KM. U okviru materijalnih sredstava u pripremi evidentirana su ulaganja: u građevinske objekte 3.607.326 KM i to: u poslovno administrativni objekat 1.370.216 KM; Rulnica 153.245 KM, Stajanka 56.815 KM; Kolektor 683.963 KM; Duty Free Shop 216.316 KM; Terminal B 1.071.231 KM; ostalo (salon za pušaće i kuhinja) 55.538 KM. Na investicijama u pripremi vodi se ulaganja u opremu 508.843 KM i vrijednost hangara 69.114 KM. Naime, objekat Hangar C je u cjelosti srušen i od istog su ostali samo temelji, dozvola za gradnju i priključci za infrastrukturu. Planirana je ponovna izgradnja objekata iste namjene i istih gabarita, pa je Komisija za popis predložila da se sadašnja vrijednost Hangara C od 69.114 KM (nabavna vrijednosti 100.551 KM, ispravke vrijednosti 31.436 KM) sa građevinskih objekata evidentira na investicije u toku.

Na osnovu uvida u dokumentaciju revizorski tim konstatira: Na investicijama u toku vodi se vrijednost zajedničkog ulaganja u proširenje bescarinske prodavnice-Duty Free Shop-a na Međunarodnom aerodromu „Sarajevo“. Zajednička ulaganja izvršena su na osnovu Ugovora između J.P. Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. i firme Regal-Gebr. Heinemann trgovina in zastopanje d.o.o. iz Ljubljane, Republika Slovenija. Ugovorne strane saglasno konstatuju: da su dana 01.08.2012. godine zaključile Komisioni ugovor, kojim su regulisana međusobna prava i obaveze, proistekle iz komisione prodaje robe iz asortimana Regal GH d.o.o, kao komitenta, koju će Aerodrom Sarajevo kao komisionar, prodavati u svojim bescarinskim prodavnicama, u svoje ime, a za račun komitenta. Ugovorne strane su prihvatile kao zajednički projekt proširenje bescarinske prodavnice Duty Free Shop, izrađen od strane projektanta Studio non-stop d.o.o Sarajevo i na osnovu njega urađenu predračunsku vrijednost radova u iznosu od 331.517 KM. Od navedenog iznosa Društvo će snositi troškove u iznosu od 199.853 KM, a Regal GH d.o.o u iznosu 131.673 KM (prema utvrđenom tabelarnom pregledu). Regal GH d.o.o će dodatno snositi troškove izrade projektne dokumentacije, u iznosu od 29.291 KM, troškove nadzora nad izvođenjem radova u visini 23.470 KM i troškove opremanja prodavnice namještajem u visini 361.555 KM. Amortizacija investiranih sredstava obračunat će se u razdoblju od 5 godina. Nakon isteka razdoblja od 5 godina investirana sredstva postaju vlasništvo Aerodroma Sarajevo. U slučaju da Aerodrom Sarajevo jednostrano raskine Ugovor o komisionu prije isteka razdoblja od 5 godina, dužan je nadoknaditi Regal GH d.o.o nerealiziranu amortizaciju investiranih sredstava, nakon čega ona postaju vlasništvo Aerodroma Sarajevo.

Na dan 31.12.2012. godine ulaganja u proširenje bescarinske prodavnice Duty Free Shop iskazana su u iznosu 468.886KM (građevina 216.316 KM i namještaj 252.570 KM).

Društvo je sačinilo Proceduru praćenja investicija građevinskih objekata kojom je regulisan postupak i aktivnosti koje se odnose na sačinjavanje dokumentacije o pokretanju, realizaciji i aktiviranju investicija. Navedena procedura nije poštovana u prvom redu jer navedena ulaganja nisu planirana Planom poslovanja Društva. Naime, 27.11.2012. godine organizovan je svečanost povodom otvaranja Duty Free Shop-a (troškovi svečanosti povodom otvaranja iskazani su 6.961 KM), a investicija je aktivirana tek 22.03.2013. godine, jer kako navode odgovorni, dio računa o izvršenim radovima ispostavljen je u 2013.godini, ovim slijedom: 10.01. na vrijednost 7.029 KM; 12.01. na vrijednost 31.073 KM i 22.03. na vrijednost 2.698 KM. Revizorskom timu nije prezentirana: Odluka organa upravljanja o proširenju, odnosno o zajedničkim ulaganjima sa stranim ulagačem, Studija opravdanosti i projektna dokumentacija iz koje se vidi vrijednost investicije. Dokument kojim je odlučeno i pojašnjeno na koji način je izvršen izračun procenta ulaganja, Način izbora najpovoljnijeg izvođača radova i kako je proveden tender, Dokument iz kojeg se vidi koliko je fizički prostor proširen. Investicija nije planirana ni Planom investicija ni Planom nabavki.

Na investicijama u toku iskazana je vrijednost opreme u iznosu od 508.843 KM. U navedenoj opremi evidentiran je Interkom sistem-master TV iskazane vrijednosti 67.281 KM donacija iz 2003. godine; Projekat nadzora ograde 20.500 KM iz 2012. godine; Projekat Wireless mreže 18.420 KM iz 2012. godine; namještaja Duty Free Shop-a 252.570 KM, itd.

Uvažavajući naprijed navedeno, kao i to da se donesene procedure po pitanju investicija u toku dosljedno ne provode, ne možemo potvrditi da se aktiviranje investicija u toku vrši pravovremeno, kao i da su investicije u toku realno iskazane.

Analizirati nezavršene investicije, otkloniti uzroke spore i neefikasne realizacije započelih investicionih ulaganja, te poštovati donesene procedure vezane za procese investiranja.

Dati avansi za izgradnju građevinskog objekta iskazani su u iznosu od 165.289 KM, a čine ih dati avansi „Butmiru“ d.o.o. Sarajevo po Ugovoru od 31.12.2011. godine za građevinsko–zanatske i instalaterske radove u iznosu od 161.627 KM i dati avans „Građevinskom fakultetu“ Sarajevo za stručni nadzor nad radovima poslovno administrativnog objekta u iznosu od 3.662 KM.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom linearne metode otpisa.

Obračun amortizacije za procijenjena sredstva izvršen je po stopama utvrđenim na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstva od strane neovisnog procjenitelja, a za sredstva koja nisu procijenjivana i novonabavljena sredstva po minimalnim stopama iz “Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije“.

Procijenjeni vijek trajanja i stope amortizacije za karakteristična sredstva su:

Naziv sredstva	Vijek trajanja (u god.)	Stopa amor. (%)
Građevinski objekti	do 64	do 1,56
Vozila	od 3 do 10 godina	od 10 do 33,3
Postrojenja i oprema	od 5 do 20 godina	od 5 do 20
Uredska oprema	od 5 do 8 godina	od 12,5 do 20

Prema prezentiranim podacima od strane odgovornih lica, Društvo nema upisanih hipoteka na nekretninama, niti datih založnih prava na pokretnu imovinu.

Biološka imovina iskazana je 2.850 KM. Društvo je nabavilo psa Belgijskog ovčara, za otkrivanje eksploziva u procesu prihvata i opreme putnika, prtljaga, robe i pošte nabavne vrijednosti 3.000 KM, ispravke vrijednosti 150 KM.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 24.980.833 KM, a čine ih učešće u kapitalu drugih pravnih lica 141.792 KM i ostali dugoročni finansijski plasmani 24.839.041 KM.

Udjel u firmi C.U.INN d.o.o. Sarajevo-hotelsko turističko društvo iznosi 20% ili 141.792 KM po sadašnjoj vrijednosti (nabavna vrijednost 214.564 KM, ispravka vrijednosti 72.772 KM), a učešće od 80% je firme C.U. Inn internet Hotel GmbH iz Austrije.

Prema metodu udjela, početno ulaganje se evidentira po nabavnoj vrijednosti, odnosno po trošku ulaganja, a nakon datuma ulaganja, knjigovodstveni iznos se povećava ili smanjuje, kako bi se priznao udjel ulagača u dobiti ili gubitku. Međutim, u 2012. godini Društvo nije vrednovalo knjigovodstvenu vrijednost ulaganja, jer C.U.INN d.o.o. nije sačinio godišnji obračun, odnosno nije iskazao finansijski rezultat za 2012. godinu, ali je Društvo rezervisalo 10.619 KM po osnovu gubitka pridruženog pravnog lica.

Ostali dugoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 24.839.041 KM, a odnose se na oročena devizna sredstva kod poslovnih banaka (oročeno je 12.700.000 EUR-a) po kamatnoj stopi od 3,85% do 5,25% na godišnjem nivou.

Druga dugoročna potraživanja iskazana su 8.012 KM, a odnose se na privremeno iznajmljivanje zemljišta na korištenje Graničnoj policiji BH, po ugovoru od 24.11.2011. godine za 2014. i 2015. godinu.

Dugoročna razgraničenja iskazana su 4.049 KM, a odnose se na zakup garaže na 4 godine u vrijednosti 3.600 KM i obračunati troškovi posebne vodne naknade za zaštitu voda u skladu sa Zakonom o vodama u iznosu od 449 KM.

3.5 Tekuća sredstva

3.5.1 Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku nabavke ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak nabavke uključuje sve troškove koji su potrebni za dovodenje zaliha u stanje spremno za upotrebu.

Naziv	31.12.2012	31.12.2011
Zalihe sirovina i materijala	1.014.297	1.097.072
Rezervni dijelovi	858.909	807.902
Auto-gume i ambalaža	4.759	7.272
Alat i sitan inventar	16.653	16.772
Ispravka vrijednosti zaliha	(372.287)	(308.041)
Sirovine, materijal., rezer. dijel i autogume	1.522.331	1.620.976
Roba u maloprodajnim objektima	53.942	47.625
Ukalkulisana razlika u cijeni	(20.599)	(18.863)
Dati avansi	8.393	0
Ukupno zalihe:	1.564.067	1.649.737

Društvo na kraju svake godine preispituje obrt zaliha bez promjena (ulaza i izlaza) u posljednjih dvanaest mjeseci i za zalihe sa sporijim koeficijentom obrta formira ispravke koristeći se fiksnom stopom umanjenja vrijednosti u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

3.5.2 Novčana sredstva

Gotovina u blagajni i novac na računu vode se po fer vrijednosti u domaćoj valuti.

Novac i novčani ekvivalenti	31.12.2012.	31.12.2011.
Žiro račun- domaća valuta	164.409	638.023
Žiro račun - strana valuta	13.131.426	13.101.148
Blagajna	14.660	25.708
Mjenice predate na naplatu	4.960	4.960
Oročeni depoziti-kratkoročni	1.955.830	1.955.830
Ukupno:	15.271.287	15.725.670

Osim novčanih sredstava iskazanih na poziciji novca i novčanih ekvivalenata, Društvo raspolaže i dugoročnim novčanim depozitom u iznosu od 24.839.041 KM oročenih kod poslovnih banaka, na period od 24 do 36 mjeseci po kamatnoj stopi od 3,85% do 5,25% na godišnjem nivou.

Društvo ima otvorene račune za unutarnji i inozemni platni promet u sljedećim bankama: UniCredit banka, Raiffeisen Bank d.d BiH, Intesa SanPaulo Banka, Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo, Union banka d.d. Sarajevo, Moja banka d.d. Sarajevo i Sparkasse bank d.d..

3.5.3 Potraživanja

U finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća potraživanja:

	31.12.2012.	31.12.2011.
POTRAŽIVANJA	4.230.087	4.682.011
Kratkoročna potraživanja	3.602.147	4.199.095
Kratkoročni finansijski plasmani	15.237	11.673
Potraživanja za PDV	430.944	313.773
Aktivna vremenska razgraničenja	181.759	157.470

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa iznose 4.230.087 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 451.924 KM ili 10%. Najveće smanjenje iskazano je na kratkoročnim potraživanjima 596.948 KM ili 14%. Struktura kratkoročnih potraživanja je sljedeća:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Kratkoročna potraživanja	3.602.147	4.199.095
Kupci u zemlji	5.083.066	3.953.761
Kupci u inostranstvu	2.357.713	1.633.905
Ostala potraživanja	448.607	274.266
(Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja)	(4.188.193)	(1.549.007)
(Ispravka vrijednosti ostala sumnjiva i sporna potraživanja)	(99.046)	(113.830)

Kada Društvo isporuči kupcima dobra ili obavi usluge, sve isporuke proizvoda i obavljenih usluga iskazuju se kao kratkoročna potraživanja. Po isporuci robe ili obavljenu usluge Društvo ispostavlja fakturu, koja se u finansijskom knjigovodstvu evidentira na potraživanjima od kupaca i prihodima po toj osnovi sa pripadajućim obavezama za PDV.

Potraživanja od kupaca u zemlji u revidiranoj godini iskazana su 5.083.066 KM, što je za 1.129.305 KM ili 29% više u odnosu na iskazana potraživanja u prošloj godini. Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u zemlji iskazana je 3.856.084 KM, a sadašnja neto vrijednost 1.226.982 KM.

Potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana su 2.357.713 KM, što je za 723.808 KM ili 44% više u odnosu na prošlu godinu. Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana je 332.109 KM, a sadašnja neto vrijednost 2.025.604 KM:

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su 448.607 KM, što je za 174.341 KM ili 63% više u odnosu na prošlu godinu. Ispravka vrijednosti drugih kratkoročnih potraživanja iskazana je 99.046 KM, a sadašnja neto vrijednost 349.561 KM. Druga kratkoročna potraživanja čine: potraživanja od zaposlenih 19.418 KM; potraživanja od državnih organa i drugih institucija 26.193 KM, potraživanja za dospjele kamate i otplate 35.124 KM, potraživanja po osnovu neiskorištenih datih avansa 13.027 KM, potraživanja za ugovorene kamate 7.016 KM, potraživanja ACS C.U. INN 94.857 KM, te ostala nespomenuta kratkoročna potraživanja 153.926 KM.

Sumnjiva i sporna potraživanja na dan 31.12.2012. godine iskazana su 4.188.193 KM, u istom iznosu iskazana je ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Društvo je Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama regulisalo da sva pojedinačna potraživanja starija od 180 dana treba prenijeti na poziciju sumnjivih i spornih potraživanja i istovremeno na ispravku vrijednosti potraživanja i rashode

U 2012. godini na teret rashoda izvršena je ispravka vrijednosti potraživanja u ukupnom iznosu od 2.699.925 KM (ispravka vrijednosti potraživanja od domaćih kupaca 2.432.264 KM, ispravka vrijednosti potraživanja od ino kupaca 267.660 KM). Najveći dio ispravljenih potraživanja u 2012. godini od domaćih kupaca odnosi se na JP „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 2.375.143 KM ili 88%, a najveći dio ispravljenih potraživanja od ino kupaca odnosi se na Malev Hungarian Airlines Budapest 259.229 KM (kupac u stečaju).

U 2012. godini naplaćeno je 71.750 KM potraživanja, čija je ispravka izvršena dijelom u 2012. godini, a dijelom u prethodnim godinama.

Ostala sumnjiva i sporna potraživanja na dan 31.12.2012. godine iskazana u iznosu od 99.046 KM, u istom iznosu iskazana je ispravka vrijednosti ostalih sumnjivih i spornih potraživanja. Ova potraživanja odnose se na utužena potraživanja od C.U.INN d.o.o. (Društvo vlasnik 20%) po osnovu dospjelog, a nenaplaćenog četvrtog anuiteta po Ugovoru o kupoprodaji zemljišta, koji je zaključen u prethodnom periodu.

Prema obrazloženju nadležnih Društva **najveći stvarni dugoročni problem u naplati potraživanja je naplata potraživanja od J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo, koji je najveći dužnik i čiji je ukupan dug na dan 31.12.2012. godine iznosio 4.504.102 KM ili 89% svih kratkoročnih potraživanja, od čega dug iz 2010. godine iznosi 1.092.107 KM, iz 2011. godine 2.183.212 KM, a dug nastao u periodu 01.01. do 31.12.2012. godine iznosi 1.228.782 KM.**

Navedeni dug od 4.405.102 KM sastoji se od:

- 826.330 KM redovnih potraživanja
- 3.677.771 KM potraživanja, evidentiranih kao sumnjiva i sporna u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva.

Federalno ministarstva prometa i komunikacija uputilo je 29.05.2013. godine Dopis - Inicijativu Međunarodnom Aerodromu „Sarajevo“ u kojem traže da organi upravljanja Društva donesu odgovarajuće

odluke o otpisu potraživanja prema J.P. "B&H Airlines" za izvršene usluge Handlinga/Landinga i zakupa poslovnog prostora sa stanjem na dan 31.12.2012. godine u ukupnom iznosu 4.189.741 KM.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 15.237 KM, a čine ih potraživanja od vlasnika kartica (Visa, Master).

Potraživanja za PDV iskazana su u iznosu od 430.944 KM, a čine ih potraživanja za razliku više uplaćenog ulaznog poreza u obračunskom periodu.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 181.759 KM, a čine ih unaprijed plaćeni troškovi: osiguranja imovine i lica 125.887 KM, te unaprijed plaćeni ostali troškovi 55.870 KM (nabavka goriva za automobile koji ne izlaze iz kruga Društva, pretplata za časopise, troškovi reklame i propagande)

Na osnovu provedene revizije konstatujemo da Društvo nije poduzelo sve aktivnosti kako bi zaštitilo imovinu od gubitaka jer nije obezbijedilo instrumente za osiguranje naplate potraživanja.

Uprava Društva treba poduzeti sve aktivnosti kako bi zaštitilo imovinu od gubitaka, obezbijediti instrumente osiguranja naplate potraživanja (mjernice, bankovne garancije, polog depozita), osobito od kupaca sa kojima je dugoročni problem naplate potraživanja.

3.6 Kapital

Na datum bilansa, iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2012.	31.12.2011.
KAPITAL	142.671.421	115.999.526
Upisani osnovni kapital	44.140.000	44.140.000
Rezerve (zakonske i statutarne rezerve)	18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve	44.776.259	18.920.918
Neraspoređena dobit	35.349.436	34.532.882

Upisani osnovni kapital iskazan je u iznosu od 44.140.000 KM. Osnovni kapital sačinjava jedan udio u 100% vlasništvu Federacije BiH, kao osnivača. Ovlaštenja i obaveze vlasnika kapitala, shodno Uredbi o vršenju ovlaštenja organa Federacije Bosne i Hercegovine u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala vrši Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, kao resorno ministarstvo.

Rezerve (zakonske i statutarne rezerve) iskazane su u iznosu od 18.405.726 KM (čine ih zakonske rezerve 7.370.726 KM i statutarne rezerve 11.035.000 KM) i na nivou su prošlogodišnjih. U statutarne rezerve izdvojeno je 25% visine osnovnog kapitala.

Revalorizacione rezerve su obračunski iznos učinka revalorizacije. Iskazane su u iznosu od 44.776.259 KM i u odnosu na prošlu godinu veće su za 25.855.341 KM. Nastale su po osnovu procjene nekretnina, koja je izvršena u 2007. godini, a retroaktivno evidentirane na dan 01.01.2006. godine.

Povećanje revalorizacionih rezervi u 2012. godini izvršeno je za 27.196.964 KM po osnovu reprocjene nekretnina koja je izvršena sa stanjem na dan 31.12.2012.godine; a smanjenja su izvršena za: 703.873 KM po osnovu prijenosa revalorizacionog viška sa revalorizacionih rezervi na akumuliranu dobit po osnovu obračunate amortizacije na revalorizirani dio stalnih sredstava; smanjenje za 436.050 KM po osnovu prodaje udjela ACS d.o.o. i prijenosa na akumuliranu dobit; smanjenje za 20.064 KM po osnovu likvidacije šatora i prijenosa na akumuliranu dobit; smanjenje za 181.635 KM po osnovu likvidacije hangara (Hangar C).

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 35.349.436 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 816.554 KM. Neraspoređena dobit povećana je po osnovu: ostvarene dobiti u tekućoj godini 2.706.565 KM; prenosom dijela revalorizacionih rezervi kao rezultat razlike između amortizacije zasnovane na revaloriziranoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije po početnoj nabavnoj vrijednosti sredstva za 703.873 KM; prijenosom sa revalorizacionih rezervi po osnovu prodaje udjela-ASC d.o.o. 436.050 KM, te za 20.064 KM po osnovu prijenosa sa revalorizacionih rezervi šatora.

Neraspoređena dobit smanjena je za 3.000.000 KM po osnovu Odluke Skupštine Društva o raspodjeli dobiti za 2011. godinu za dividendu Federaciji BiH, te za 50.000 KM po osnovu Odluke Skupštine Društva o raspodjeli dobiti za donacije.

3.7 Obaveze, rezervisanja i razgraničenja

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze, rezervisanja i razgraničenja u iznosu 18.919.986KM, od čega obaveze za dugoročna rezervisanja iznose 14.351.487 KM, kratkoročne obaveze 4.203.087KM i pasivna vremenska razgraničenja 365.412 KM. Struktura iskazanih obaveza i razgraničenja je slijedeća:

Obaveze, rezervisanja i razgraničenja	31.12.2012.	31.12.2011.
Dugoročna rezervisanja	14.351.487	14.022.477
Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike	2.203.460	2.262.303
Dugoročna razgraničenja	12.148.027	11.760.174
Kratkoročne obaveze	4.203.087	1.255.842
Kratkoročne finansijske obaveze	108.500	108.500
Obaveze iz poslovanja	883.567	881.242
Obaveze iz specifičnih poslova	193.013	165.828
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	997	66.726
Druge obaveze	3.008.498	17.230
Obaveze za PDV	6.459	7.731
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	2.053	8.585
Pasivna vremenska razgraničenja	365.412	481.687
Ukupno:	18.919.986	15.760.006

Društvo nema iskazanih dugoročnih obaveza.

Obaveze za dugoročna rezervisanja iskazane su 14.351.487 KM, u razini su prošlogodišnjih i predstavljaju 76% ukupnih obaveza, rezerviranja i razgraničenja Društva, a čine ih: rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenika (rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju, i za jubilarne nagrade po MRS 19, a utvrđena procjenom ovlaštenog aktuara za 2012. godinu) u iznosu od 2.199.411 KM; ostala dugoročna rezerviranja i razgraničenja-obračunati, a neplaćeni rashod u iznosu od 4.049 KM (rashodi po Ugovoru iz 2012. godine za zakup garaže zaključenom na 4 godine i zaduženje za plaćanje posebne vodne naknade za zaštitu voda do 31.08.2014. godine).

Kratkoročne obaveze iskazane su 4.203.087 KM, u odnosu na prošlu godinu veća su za 2.947.245 KM ili više od tri puta, čine ih:

Kratkoročne finansijske obaveze 108.500 KM, a odnose se: na obaveze za donacije sredstava po Odluci Uprave o raspodjeli dobiti iz rezultata poslovanja u prethodnom periodu.

Obaveze iz poslovanja 883.567 KM, a odnose se na: obaveze iz poslovanja (primljeni avansi, depoziti i kaucije pravnih i fizičkih lica iz inozemstva za unaprijed plaćene avio usluge koje će se obavljati u budućem periodu) u iznosu od 58.675 KM i na dobavljače u zemlji i inostranstvu u iznosu od 824.892 KM.

Obaveze iz specifičnih poslova 193.013 KM, u odnosu na prethodnu godinu veće su za 27.185 KM, a odnose se obaveze po osnovu komisije i konsignacione prodaje, avio karata, robe u GIFT SHOP-u, robe u DFS.

Druge obaveze iskazane su 3.008.498 KM i znatno su povećane u odnosu na prethodnu godinu (u 2011. godini iskazane su 17.230 KM). Razlog povećanja kratkoročnih obaveza je Odluka Skupštine Društva od 21.12.2012. godine o raspodjeli dobiti ostvarene po Godišnjem obračunu za 2011. godinu, kojom se nalaže da Društvo izdvoji 3.000.000 KM na ime dividende Federaciji BiH.

Naime, dana 18.07.2012. godine održan je sastanak na kojem su prisustvovali predstavnici Društva, JP „B&H Airlines“ d.o.o. i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija na temu rješavanja pitanja potraživanja koja Međunarodni aerodrom ima prema JP „B&H Airlines“ d.o.o. Federalno ministarstvo finansija donijelo je 04.12.2012. godine Prijedlog za prestrukturiranje rashoda Federalnog ministarstva prometa i komunikacija u okviru odobrenog Budžeta FBiH za 2012. godinu, na način da se umanjí pozicija Kapitalni transferi javnim poduzećima-Sufinansiranje izgradnje dionice autoputa Koridor Vc, a da se poveća pozicija Subvencije javnim poduzećima JP „B&H Airlines“ d.o.o. u iznosu od 3.000.000 KM. U obrazloženju za prestrukturiranje se navodi da će prihod za pokriće

predmetnog rashoda biti osiguran namjenskom uplatom JP Međunarodnog aerodroma Sarajevo d.o.o. iz dividende za 2011. godinu u Budžet Federacije BiH. U istom stoji da će Vlada Federacije BiH utvrditi namjenu predmetnih sredstava za izmirenje obaveza JP „B&H Airlines“ d.o.o. prema Međunarodnom aerodromu, nastalih po osnovu fakturiranih, a neplaćenih aerodromskih taksi iz prethodnog perioda. Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o izmjeni i dopuni odluke o usvajanju programa utroška sredstava tekućeg transfera „Subvencije javnim poduzećima- JP „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo, utvrđenog budžetom Federacije BiH za 2012. godinu Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su 365.412 KM i u odnosu na prošlu godinu manja su za 116.275 KM ili 24%, a odnose se na: obračunatu naknadu na obračunate troškove perioda za koje nije primljena faktura u iznosu od 36.000 KM, obračunate prihode narednog perioda za robu i usluge iz zemlje i inostranstva u ukupnom iznosu od 233.793 KM, te ostala pasivna razgraničenja u iznosu od 95.619 KM (koja se odnose na rezerviranja za započete sudske troškove 85.000 KM i rezerviranja po osnovu ulaganja u pridruženo društvo C.U.INN 10.619 KM).

3.7.1 Potencijalne obaveze- Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima od Sektora za pravne i opšte poslove, zaključno sa 31.12.2012. godine Društvo je pokrenulo 12 tužbi protiv pravnih i fizičkih lica u vrijednosti od 6.843.692KM, a protiv Društva je pokrenuto 6 tužbi u vrijednosti od 520.989 KM.

Uprava je izvršila rezervisanje po osnovu sudskih sporova na dan 31.12.2012. godine u iznosu od 85.000 KM.

Provedenom revizijom utvrđeno je:

U sudskim sporovima pokrenutim od strane Društva protiv pravnih i fizičkih osoba najveći iznos od 6.843.692 KM, odnosi se na dvije tužbe protiv tuženoga JP „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo radi naplate duga za pružene, a nenaplaćene usluge prihvata i otpreme aviona, putnika, prtljaga, usluga ugostiteljstva, usluge cateringa, zakupa poslovnog prostora i usluga povremenog korištenja salona. Po tužbi koja je pokrenuta 30.09.2010. godine u iznosu od 5.391.170 KM, a nakon nekoliko održanih ročišta, strane su zaključile sudsku nagodbu. Sudskom nagodbom je predviđena isplata dijela duga u iznosu od 2.500.000 KM do 31.12.2011. godine, a ostatak duga u 8 jednakih rata. Dana 12.12.2011. godine presuda je postala pravosnažna, a izvršna dana 05.12.2012. godine. Ukupna dugovanja Tuženog po sudskoj nagodbi iznose 2.917.260 KM. Druga tužba je pokrenuta 05.07.2011. godine u visini od 1.130.412 KM. Dana 15.08.2011. godine tuženi je dostavio sudu odgovor na tužbu. Tužitelj je dana 20.06.2012. godine preinačio tužbeni zahtjev te on iznosi 1.578.352 KM. Općinski sud Sarajevo uputio je dopis Tuženom da dostavi odgovor na preinačenu tužbu.

Do okončanja revizije, po izjavi odgovornih osoba J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo nije ispoštovao odredbe sudske nagodbe.

Od ostalih tužbi izdvajamo tužbu protiv tuženoga C.U.INN d.o.o. Sarajevo radi isplate duga u iznosu 117.055 KM, po osnovu dospjele, a neplaćene četvrte rate iz Ugovora o kupoprodaji zemljišta.

Protiv Društva je pokrenuto 6 sudskih postupaka u iznosu 520.989 KM od strane pravnih i fizičkih lica od kojih izdvajamo: Tužitelj Šišić Nurija i drugi protiv tužene Općine Cazin, Unsko Samskog kantona i trećetuženog Međunarodnog aerodroma Sarajevo u ukupnoj vrijednosti 363.057 KM. Sud je 05.09.2012. godine zakazao i održao ročište za glavnu raspravu-sa predmetom identifikacije parcela, te odredio izvođenje dokaza geodetskim vještačenjem po vještaku geodetske struke. Nastavljena su ročišta za glavnu raspravu u 2013. godini.

Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 (MRS) je propisano da je Društvo dužno da izvrši rezerviranje za potencijalne obaveze odnosno potencijalne rashode ako su ispunjeni sljedeći uslovi: kad pravna osoba ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Iako se radi o pokrenutim sudskim sporovima protiv Društva procijenjene vrijednosti 520.989 KM, Uprava Društva je smatrala da je dovoljno izvršiti rezervisanja u iznosu 85.000 KM, samo za započete

sudske sporove koji su izvjesni (tužbe bivših članova Nadzornog odbora 72.000 KM, tužba Bakira Karahasanovića 5.000 KM i Mersiha Slipičević 8.000 KM).

Uprava treba preispitati stavove oko rezervisanja troškova po osnovu sudskih sporova, kako navedeni sudski sporovi ne bi imali preveliki uticaj na finansijsko poslovanje Društva u narednom periodu.

3.8 Prihodi

U finansijskim izvještajima prihodi su iskazani u iznosu od 35.100.013 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1.980.697 KM ili 5 %. Struktura prihoda je sljedeća:

	2012.godina	2011.godina
PRIHODI	35.100.013	37.080.710
Prihodi od poslovanja	31.127.491	32.063.690
Prihodi po osnovu finansiranja	1.212.342	995.729
Ostali prihodi	2.760.180	4.021.291

Politike prihoda usklađene su prema zahtjevima iz Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Međunarodnog računovodstvenog standarda 18 Prihodi. Prihodi se priznaju isključujući PDV i popuste, a evidentiraju se u periodima u kojima su nastali, na osnovu ispostavljenih faktura koje kupci nisu osporili za isporučene proizvode u ugostiteljstvu i pružene usluge po osnovu slijetanja i polijetanja aviona, putničkog servisa, usluge zakupa, reklame, prodatih avionskih karata, prodaje robe u SCP-u.

Prihodi od poslovanja iznose 31.127.491 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 936.199 KM ili 3%, a čine ih prihodi ostvareni prodajom proizvoda u ugostiteljstvu i pruženih usluga po osnovu: avijacijskih usluga; putničkog servisa, te prihoda od neavijacijskih usluga. Struktura istih je sljedeća:

Prihodi od prodaje proizvoda u ugostiteljstvu iskazani su 1.392.479 KM i u odnosu na isti period prošle godine manji su za 53.438 KM ili 4%. Smanjenje ovih prihoda rezultat je najvećim dijelom smanjenja prodaje catering obroka domaćim aviokompanijama BH Airlines-a za 41%, kao i broja putnika za 56%. Prihodi od prodaje catering obroka stranim aviokompanijama manji su za 2% u odnosu na prethodnu godinu jer je Croatia Airlines zabilježila smanjenje broja aviooperacija za 6% i putnika za 4%.

Prihodi od avijacijskih usluga iskazani su u iznosu od 14.901.738 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 594.835 KM ili 4%, zbog pada broja vojnih i aviooperacija domaćeg prijevoznika „B&H Airlines“. Prihodi od prihvata i otpreme aviona domaćih aviokompanija manji su za 56%, što je posljedica pada broja aviooperacija „B&H Airlines“ za 41%, odnosno manje realizovanih 469 aviooperacija. Pad prihoda od avijacijskih usluga evidentiran je u svim kategorijama prihoda od prihvata i otpreme aviona domaćih aviokompanija. U 2012. godini došlo je do raskidanja strateškog partnerstva između „B&H Airlines“-a i Turkish Airlines-a, što je za posljedicu imalo značajno reduciranje broja aviooperacija od strane domaćeg avioprijevoznika, koji nakon povlačenja Turkish Airlines-a ostao bez aviona A 319. Uslijed smanjenja flote, a na što je uticala i činjenica da je duži period godine i zrakoplov ATR 72 bio na servisu, domaći avioprijevoznik je ukinuo nekoliko linija. U februaru 2012. godine avio kompanija Malev Hungarian Airlines objavila je stečaj i ukinula sve letove, a ista je imala pet letova sedmično za Sarajevo. U Društvu je gubitak prihoda nastao uslijed odlaska mađarskog prijevoznika sa našeg tržišta, dijelom kompenziralo kroz povećanje aviooperacija od strane Turkish Airlines-a, koji bilježi rast aviooperacija za 36%, odnosno 106 aviooperacija više.

Prihodi od putničkog servisa iskazani su 8.890.545 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 346.681 KM ili 4%. Prihodi od putničkog servisa od stranih aviokompanija porasli su za 10%, ali je zabilježen značajan pad prihoda od putničkog servisa od domaćih aviokompanija za 52%, kao posljedica smanjenja broja odlazećih putnika domaćeg avioprevoznika za 55%, odnosno prevezenih 34.764 putnika manje.

Prihod od neavijacijskih usluga iskazani su 5.942.729 KM i na nivou su prošlogodišnjih, a čine ih: prihodi od cargo usluga 1.969.050 KM, prihodi od zakupa i reklame 1.434.996 KM, prihodi od parkinga automobila 555.269 KM, prihodi od trgovine 1.238.367 KM, prihodi po osnovu donacija 425.586 KM, prihodi po osnovu obuke kadrova 41.792 KM, prihodi od prodaje avio karata 221.355 KM, te prihodi od ostalih neavijacijskih usluga 56.314 KM.

Prihod po osnovu finansiranja iskazani su 1.212.342 KM (prihodi od kamata 1.197.521 KM i pozitivne kursne razlike 14.822 KM), veći su za 216.613 KM ili 22% u odnosu na prošlu godinu. U 2012. godini Društvo je oročilo 15.700.000 EUR ili 30.706.531 KM sa prosječnom kamatnom stopom 4,5%, dok je u 2011. godini ukupan iznos oročenih sredstava iznosio 11.200.000 EUR-a ili 21.905.296 KM sa prosječnom kamatnom stopom 4,4%.

Prihodi po osnovu kursnih razlika manji su za 121.378 KM ili 89% u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od kursnih razlika odnose se na novčane depozite u US dolarima. Naime, Društvo je 22.08.2011. godine platilo posljednji anuitet za kredit kod Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), a koji je bio u US dolarima, tako da u 2012. godini nije bilo većih efekata po kursnim razlikama.

Ostali prihodi iskazani su 2.760.180 KM, manji su za 1.261.111 KM ili 69% u odnosu na prošlu godinu. Ostale prihode čine: prihodi od ulaganja 2.257.195 KM i ostali prihodi 502.985 KM.

Društvo je u 2012. godini ostvarilo prihod od ulaganja u iznosu od 2.257.195 KM. Naime, Odlukom Skupštine Društva od 06.12.2011. godine, na osnovu prijedloga Nadzornog odbora odobrena je prodaja udjela u vlasništvu Društva u visini od 19,6245% društva Airport centra d.o.o. Sarajevo, drugom članu društva Vulpecula Alfa d.o.o. Zagreb, R Hrvatska po cijeni od 3.345.263 KM. Budući da je knjigovodstvena vrijednost udjela na dan 31.12.2012. godine iznosila 1.088.067 KM, Društvo je po ponuđenoj cijeni ostvarilo prihod od 2.257.195 KM.

Ostali prihodi iskazani su 502.985 KM, a čine ih: prihodi od otpisa obaveza 413.729 KM (ukinuta rezerviranja po osnovu kredita od EBRD-a), viškovi 10.884 KM, prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja 71.750 KM i ostali razni prihodi 33.260 KM i dobiti od prodaje materijala 6.622 KM. Najveće smanjenje u odnosu na prošlu godinu iskazano je na prihodima ostvarenim naplatom otpisanih potraživanja. Naime, u 2011. godini naplaćena otpisana potraživanja iznosila su 3.861.754 KM, a u 2012. godini samo 71.750 KM.

3.9 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 32.393.448 KM i veći su za 1.036.638 KM ili 4% u odnosu na prethodnu godinu. Struktura rashoda je slijedeća:

Opis	31.12.2012.	31.12.2011.
Poslovni rashodi	29.388.287	27.015.033
Finansijski rashodi	20.749	464.755
Ostali rashodi i gubici	2.734.548	3.746.094
Rashodi iz osnova vrijednosti usklađivanja sredstava	248.164	13.977
Rashodi iz osnova prom.rač.pol. i ispravke greške ranijih perioda	1.700	116.951
Ukupno rashodi perioda:	32.393.448	31.356.810

Poslovni rashodi iskazani su 29.388.287 KM, čine 91% svih rashoda. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 2.373.254 KM ili 9%. Poslovne rashode čine: nabavna vrijednost prodane robe 173.122 KM, materijalni troškovi 2.921.990 KM, troškovi plata i ostalih ličnih primanja 17.470.958 KM, troškovi proizvodnih usluga 1.849.580 KM, amortizacija 4.442.297 KM, troškovi rezerviranja 300.293 KM i nematerijalni troškovi 2.230.047 KM.

Nabavna vrijednost prodane robe iskazna je 173.122 KM, a čini je nabavna vrijednost prodane robe na malo 4.683 KM i nabavna vrijednost izvezene robe 168.438 KM.

Materijalni troškovi iskazani su 2.921.990 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 323.319 KM ili 13%, a čine ih: utrošeni materijal u ugostiteljstvu 400.288 KM; utrošeni materijal za odleđivanje i održavanje stalnih sredstava 756.573 KM; utrošeni materijal za održavanje čistoće, kancelarijaski materijal, uniforme, HTZ oprema u ukupnom iznosu 310.608 KM, utrošeni ostali materijal za Cargo, za službu osiguranja na ulazu (KDZ), za Free Shop, za reklamne panoje 203.019 KM; utrošena energija i gorivo, električna energija, plin, nafta, ulje za kotlovcu 991.967 KM; utrošeni rezervni dijelovi i otpis sitnog inventara i autoguma 259.535 KM. Najznačajnije povećanje bilježe troškovi sirovina i materijala i to utrošeni materijal za odleđivanje piste 377.044 KM (rast za 199%) i fluid za odleđivanje aviona 379.198 KM (rast za 35%) nastalih uslijed vremenskih nepogoda početkom 2012. godine.

Troškovi plata i ostalih ličnih primanja zaposlenih iskazani su 17.470.958 KM, a čine ih: plate i naknade zaposlenih u iznosu 14.538.100 KM; troškovi ostalih primanja i naknada prava zaposlenih

2.725.529 KM i troškovi naknada ostalim fizičkim licima 207.329 KM, što je šire pojašnjeno u točki 4.9.1 Izvještaja.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 1.849.580 KM, a čine ih: troškovi usluga održavanja 1.731.611 KM, troškovi reklame i sponzorstva 73.409 KM, troškovi zakupa poslovnog prostora – CD Shopa, transportnih sredstava i garaže 16.725 KM, troškovi sajмова 14.320 KM, troškovi ostalih usluga-troškovi zaštite okoliša (zbrinjavanje opasnog otpada, monitoring voda, buke) 12.751 KM i troškovi transportnih usluga 764 KM. Troškovi proizvodnih usluga veći su u odnosu na prethodnu godinu za 1.001.429 KM ili 118%, a najvećim dijelom se odnosi na povećanje troškova investicijskog održavanja, koji su veći u odnosu na prethodnu godinu za 976.168 KM. Troškovi investicijskog održavanja uključuju izvođenje sanacionih radova na održavanju operativnih površina na Međunarodnom aerodromu "Sarajevo" (sanacija piste) koju je izvodila firma POSSEHL posebne gradnje d.o.o. Maribor, Republika Slovenija.

Troškovi amortizacije iskazani su 4.442.297 KM i na razini su prošlogodišnjih. Obračun amortizacije vršen je primjenom proporcionalnom metodom, a na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe sredstava. Kod obračuna amortizacije opreme koristi se troškovni metod, dok se kod obračuna amortizacije nekretnina koristi revalorizacijski metod obračuna amortizacije, u skladu sa Pravilnikom o računovodstvenim politikama.

Troškovi rezervisanja iskazani su 300.294 KM, u odnosu na prethodnu godinu manji su za 402.554 KM ili 43%, a čine ih: troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih 168.673 KM, troškovi rezervisanja za sudske sporove 95.619 KM i ostali troškovi rezervisanja 36.000 KM. U 2012. godini došlo je do smanjenja rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenika, a do povećanja rezervisanja za sudske troškove. Društvo je po osnovu sudskih sporova izvršilo rezervisanje u iznosu od 85.000 KM, a odnosi se na: rezervisanja po osnovu započetih sudskih sporova po tužbama bivših članova Nadzornog odbora u iznosu 72.000 KM, tužba Bakira Karahasanovića u iznosu 5.000 KM i Mersiha Slipičević 8.000 KM. Iznos od 10.619 KM odnosi se na rezervisanje sredstava po osnovu gubitka od ulaganja u pridruženo pravno lice C.U.INN d.o.o. Sarajevo, po Odluci broj: 01-6-07-5-1278/1 od 21.02.2013.godine. Ukupan iznos rezervisanja za sudske sporove je 95.619 KM. Ostali troškovi rezervisanja odnose se na troškove usluga izrade due diligence pridruženih pravnih lica, po Odluci broj: 01-6-03-5-1309 od 19.02.2013. godine, sa firmom „Urgent“ d.o.o. Široki Brijeg u iznosu 36.000 KM.

Nematerijalne troškove iskazani su 2.230.047 KM, a čine ih: troškovi komunalnih usluga i naknada 82.338 KM, ostale neproizvodne usluge (troškovi usluga revizije i računovodstva, advokatske i notarske usluge i troškovi ISO standarda) u ukupnom iznosu od 158.965 KM, troškovi reprezentacije 40.024 KM, troškovi premija osiguranja 240.591 KM, troškovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu 90.344 KM, troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga 321.060 KM, troškovi poreza, naknada i taksi članarina, doprinosa i sličnih obaveza koji ne zavise od poslovnog rezultata 299.136 KM, troškovi usluga vatrogasne brigade 477.750 KM, troškovi usluga hitne pomoći 276.150 KM; troškovi oglašavanja, RTV pretplata i pretplata na časopise 63.033 KM i ostali nematerijalni troškovi 180.655 KM.

U okviru troškova komunalnih usluga, na troškove mobilne telefonske mreže odnosi se 26.924 KM, od toga 16.920 KM na troškove mobilne telefonske mreže Uprave. Od 2012. godine u skladu sa Ugovorima o ovlaštenjima i odgovornostima, potpisanim od strane Nadzornog odbora, pravo na neograničeno korištenje službenih telefona u fiksnoj i mobilnoj mreži imaju samo Direktor Društva i izvršni direktor, dok ostalima kojima je odobreno korištenje službenih telefona određeno je ograničenje (u visinama od 100 KM, 50 KM, 30 KM i 20 KM i 10 KM).

Troškovi reprezentacije u iznosu od 40.024 KM manji su za 30% u odnosu na prethodnu godinu. Korištenje reprezentacije regulisano je Odlukom o ovlaštenjima i proceduri za korištenje reprezentacije, uz prethodno odobrenje Odluke Direktora. Direktor Društva je u više navrata odobravao nabavku ulaznica za koncerte i festivale. Ne možemo potvrditi da su navedeni izdaci u svrhu poslovnih aktivnosti.

Troškovi osiguranja lica u iznosu od 51.782 KM isplaćeni su na osnovu Odluke Direktora Društva.

Troškovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu u iznosu od 90.344 KM odnose se u najvećem iznosu na izdavanje bankarskih garancija, te troškovi platnog prometa sa inostranstvom.

Ostali nematerijalni troškova iskazani su 180.655 KM. U okviru istih iskazani su izdaci po osnovu naknada po Sporazumu o regulisanju međusobnih odnosa potpisanog između Društva i Općine Ilidža na 120.000 KM; naknade za novogodišnje paketiće 12.781 KM; ulaznice za koncert 1.157 KM, itd. **Sporazum o regulisanju međusobnih odnosa potpisan je 26.10.2006. godine između Društva i Općine Ilidža, na osnovu tada važećih zakonskih i podzakonskih propisa, te na osnovu pozitivnog mišljenja Direkcije za**

civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, uz prethodno pribavljenu saglasnost Nadzornog odbora Društva i Općinskog vijeća Ilidža. Sporazum je zaključen na period od jedne godine i automatski se produžava na isti period. Predmet Sporazuma je regulisanje međusobnih odnosa koji se tiču uspostavljanja odgovarajuće kontrole po pitanjima nadzora površina bez prepreka i sa preprekama u zonama Aerodroma, kao i drugih pitanja koja mogu izazvati bilo kakvu opasnost po odvijanje saobraćaja u zračnom prostoru ili spriječiti normalnu funkciju i razvoj Aerodroma Sarajevo. Članom 8. ovog Sporazuma se navodi: "Radi praćenja realizacije Sporazuma i njegovih efekata kao i ispunjavanju međusobnih obaveza, strane potpisnice su se sporazumjele da Općina svaka tri mjeseca pismeno informiše Aerodrom o izvršenim aktivnostima". Općina Ilidža je podnijela 05.03.2013. godine kratku Informaciju o poduzetim aktivnostima za period 2011. i 2012. godina. Navodimo da je Informacija formalnog karaktera i da ista nije sačinjena u rokovima utvrđenim Sporazumom.

Finansijski rashodi iskazani su 20.749 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 444.006 KM ili 95,5%. Smanjenje finansijskih rashoda rezultat je okončanja anuiteta kredita kod Evropske banke za obnovu i razvoj u avgustu 2012. godine, što je dovelo i do smanjenja negativnih kursnih razlika za 85% budući da se kredit plaćao u US dolarima. Također, Skupština Društva je Odlukom od 14.05.2012. godine raskinula Ugovor o zajmu zaključen dana 31.03.2010. godine sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj, samim time rezervisanja po osnovu naknada za nepovučena sredstva su ukinuta.

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 2.734.548 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 892.610 KM ili 23%. Najveću stavku čini ispravka vrijednosti potraživanja 2.699.925 KM ili 99%. Ispravka vrijednosti potraživanja najvećim dijelom odnosi se na ispravku vrijednosti potraživanja od „J.P. „B&H Airlines“ d.o.o. 2.375.143 KM.

Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava iskazani su 248.164 KM. Znatno su veći u odnosu na prethodnu (18 puta). Najznačajniji rashod u okviru ove kategorije su gubici od umanjivanja vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 183.916 KM knjiženi na osnovu Izvještaja o reproccjeni fer vrijednosti nekretnina.

3.9.1 Troškovi plata i ostalih ličnih primanja

Troškovi uposlenih iskazani u bilanci uspjeha za 2012. godinu su 17.470.958 KM.

Pregled ostvarenih troškova uposlenih prema prezentiranim podacima dan je u tabeli:

Ukupno: Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	17.470.958
Troškovi plata i naknada plata zaposlenih	14.538.100
Troškovi ostalih primanja i naknada prava zaposlenih	2.725.529
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	207.329

Troškovi plata i ostalih ličnih primanja odnose se na troškove plata i naknada plata zaposlenih, na troškove ostalih primanja i naknada prava zaposlenih i na troškove naknada ostalim fizičkim licima.

Troškove plata i naknada plata zaposlenih u iznosu od 14.538.100 KM, čine neto plate, porez na plaću, doprinosi za MIO, doprinosi za zdravstvo i doprinosi za zapošljavanje. Pored plate Društvo zaposlenicima obračunava i isplaćuje naknadu za troškove ishrane u toku rada, naknadu za troškove prijevoza na posao i sa posla, kao i regres za godišnji odmor. **U odnosu na prethodnu godinu troškovi plata veći su za 1.347.417 KM ili 10%. Povećanje plata rezultat je povećanja broja zaposlenih. U 2012. godini za 9 zaposlenika prestao je radni odnos, jedan zaposlenik je na neplaćenom odsustvu godinu dana, a novozaposlenih je 40.**

Društvo je izvršilo isplatu plate za decembar 2012. godine u decembru 2012. godine, te na dan 31.12.2012. godine nema iskazanih obaveza za neto plaće i naknade plaća.

Obračun plata i naknada regulisan je Pravilnikom o radu te pojedinačnim ugovorima o radu zaposlenika. Direktor svojom odlukom utvrđuje vrijednost bruto osnovice Društva i u 2012. godinu iznosila je 1.147 KM.

Plate Upravi regulisane su Zakona o platama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim preduzećima u većinskom vlasništvu Federacije BiH i Ugovorom o ovlaštenjima, odgovornostima i pravima članova Uprave u skladu sa aktom Federalnog ministarstva prometa i komunikacija od 02.06.2009. godine.

Mjesečna neto plata generalnom direktoru utvrđena je u visini 5, a za izvršne direktore u visini 4,9 prosječnih mjesečnih neto plata isplaćenih u Federaciji BiH za prethodna tri mjeseca. Tako

utvrđene plate uvećavaju se za visinu minulog rada. Isplaćena plata za Direktora Društva za oktobar mjesec iznosi 5.367 KM i to je ujedno i najveća plata isplaćena za taj mjesec. Najmanja plata isplaćena za oktobar iznosi 1.322 KM, a prosječna neto plata u 2012. godini iznosi 1.585 KM.

U okviru pozicije bruto plaće iznos od 9.800 KM u neto iznosu odnosi se na naknadu članovima inventurnih komisija, a u skladu sa Statutom Društva i Odlukom Direktora Društva. Naime, Statutom Društva je između ostalog regulisano da je Direktor nadležan i odgovoran i za donošenje Odluka o drugim pitanjima i postupanjima u skladu sa Zakonom, Statutom i odlukama Skupštine i Nadzornog odbora.

Troškovi ostalih primanja i naknada prava zaposlenih iskazani su bilansu uspjeha u iznosu od 2.725.529 KM, a čine ih: troškovi službenih putovanja zaposlenih 106.559 KM, topli obrok 1.624.241 KM, troškovi prevoza u zaposlenika 276.295 KM, troškovi regresa za godišnji odmor zaposlenika 470.502 KM, izdaci za pomoći zaposlenima u slučaju smrti zaposlenika 68.065 KM, troškovi stručnog usavršavanja (seminari, savjetovanja) 88.697 KM, ostali izdaci za materijalna prava zaposlenih 91.170 KM.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih iskazani su 106.556 KM, regulirani su Pravilnikom o radu, a visina dnevnice utvrđuje se u skladu sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja u Federaciji BiH.

Naknada za topli obrok zaposlenika iskazana je 1.624.241 KM, odnosi se na 455 radnika. Obračun i isplata je vršena u skladu sa Pravilnikom o radu u visini 2% prosječne neto plate u Federaciji BiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku (**za oktobar mjesec 16,73 KM po danu**).

Troškovi prevoza zaposlenika iskazani su 276.295 KM, a odnose se na naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla ukoliko je njegovo mjesto stanovanja udaljeno najmanje jedan kilometar od mjesta rada. Zaposleniku pripada novčana naknada u visini cijene mjesečne karte za tu relaciju, u skladu sa Pravilnikom o radu.

Naknada za regres za godišnji odmor zaposlenika iskazana je 470.502 KM. Obračunata je i isplaćena u visini od 70% posljednje isplaćene plate zaposlenika ili najmanje u visini prosječne plate isplaćene u FBiH za prethodna 3 mjeseca prije donošenja Odluke, ako je to za zaposlenika povoljnije, a u skladu sa Pravilnikom o radu. **Regres za godišnji odmor je isplaćen u visini od 634 KM do 3.411 KM po zaposlenom što u prosjeku iznosi 1.072 KM.**

Novčane pomoći u slučaju smrti zaposlenika ili člana njegove obitelji iskazana je 68.065 KM, a u skladu sa Pravilnikom o radu.

Troškovi stručnog usavršavanja iskazani su 88.697 KM, a regulirani su Pravilnikom o radu.

Ostali izdaci za materijalna prava zaposlenih iskazani su 91.170 KM, a odnose se na isplate jednokratne novčane pomoći. U odnosu na prošlu godinu znatno su manji za 203.759 KM ili 69%, iz razloga izmjene Pravilnika o radu, kojim je određena isplata pomoći u visini od 2 prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku u skladu sa Pravilnikom o radu, a po odluci Direktora Društva.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su 207.328 KM, a odnose se na: naknade članovima Nadzornog odbora 88.200 KM, naknade članovima Odbora za reviziju 37.720 KM, naknade za direktora revizije 20.725 KM, naknade po osnovu ugovora o djelu 18.663 KM i naknade po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima 42.021 KM. Naknade po osnovu Ugovora o djelu i za privremene i povremene poslove zaključivani su, kako navode odgovorni, za sezonske poslove. Sve iskazane naknade su u bruto iznosu.

Naknade članovima Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i članovima Skupštine Društva isplaćuje se u skladu sa Odlukom Skupštine Društva o visini naknade članovima navedenih odbora. Na osnovu obavijesti Ministarstva prometa i komunikacija ne isplaćuju se naknade članovima Skupštine Društva, pa u 2012. godini nisu zabilježeni troškovi po tom osnovu.

Aktom Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, a u skladu sa Zakonom o platama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja Institucija u FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH je regulisano da predsjedniku Nadzornog odbora pripada mjesečna naknada u visini od 85% dvije prosječne isplaćene mjesečne neto plate po zaposlenom ostvarene u FBiH u prethodna 3 mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Članovima Nadzornog odbora naknada iznosi 80 % naknade predsjednika Nadzornog odbora. Naknada predsjedniku Nadzornog odbora isplaćena za oktobar 2012. godine iznosi 1.415 KM, a članovima Nadzornog odbora 1.132 KM.

Istim aktom i Odlukom Skupštine Društva utvrđena je i naknada Predsjedniku Odbora za reviziju i iznosi 70% utvrđene mjesečne naknade Predsjednika Nadzornog odbora i za oktobar 2012. godine isplaćena je u iznosu od 991 KM, a članovima Odbora za reviziju 70% utvrđene naknade članova Nadzornog odbora i isplaćena je u oktobru 2012. godine u iznosu 792 KM.

Naknada Direktora Odjela za internu reviziju isplaćena za oktobar 2012. godine iznosila je 1.415 KM.

Naknade po osnovu ugovora o djelu iskazane su 18.663 KM. Najveću stavku čine: naknada za nadzor nad realizacijom projekta „Karta prepreka“ 11.000 KM, pružanje Aktuarskih usluga za izradu procjene rezervacije otpremnine, jubilarne nagrade i druge dugoročne beneficije zaposlenih 3.000 KM, školovanje i organiziranje specijalističkih kurseva iz oblasti protivpožarne zaštite zrakoplova i aerodroma 5.700 KM, organiziranje novogodišnjeg programa za djecu zaposlenika prilikom dodjele novogodišnjih poklona 1.540 KM, školovanje stručnog osoblja iz oblasti zrakoplovne navigacije 1.000 KM.

Naknade po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima iskazane su 42.021 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu veće za 39.090 KM. Ugovori o privremenim i povremenim poslovima regulirani su Pravilnikom o radu Društva, a zaključuju se za poslove: košenje trave na zelenim površinama aerodroma, održavanje zelenih površina, čišćenje snijega, poslovi koji se obavljaju u okviru realizacije određenih projekata u Društvu i sl.

Provedenom revizijom utvrdili smo:

Uprava Društva je 22.06.2012. godine zaključila Ugovor sa Općinom Novi Grad, Sarajevo o zakupu poslovnog prostora koji se nalazi u ulici Hamdije Kapidžića br.12 (Bulevar branioca Dobrinje br.20), ukupne površine od 224,37 m². Visina mjesečne zakupnine, regulisane Ugovorom određena je 1.866 KM bez PDV-a. Zaključeni Ugovor počinje važiti od 01.07.2012. godine. Kako navode odgovorni, namjera Društva bila je da poslovni prostor koristi isključivo za slobodnu carinsku prodavnicu –CD Shop, u kojem bi kupovali predstavnici diplomatskih tijela u našoj zemlji. Zakupac (Društvo) je dužan, najdalje do 01.09.2012. godine, na osnovu predračuna potrebnih radova sačinjenog od strane Općinske službe, izvršiti sanaciju poslovnog prostora po predračunskoj vrijednosti od 5.631 KM, kako stoji u Ugovoru, koji bi se kompenzirali sa zakupninom.

Uprava Društva obratila se Upravi za indirektno oporezivanje - neizravno oporezivanje, Sektor za carine 08.11.2012. godine Zahtjevom za odobrenje dopune držanja carinskog skladišta tipa C-bescarinska prodavnica za koje su imali Rješenje (od 17.03.2009. godine) i koje se nalazi u sklopu Aerodroma. Naime, Uprava Društva je tražila da se naprijed navedeno Rješenje dopuni, te da se u okviru istog odobri otvaranje novog isturenog odjeljenja zvanog CD Shop koje bi bilo smješteno izvan kruga Međunarodnog aerodroma „Sarajevo“ na lokaciji Dobrinja, Opština Novi Grad Sarajevo u ulici Hamdije Kapidžića broj 12, u iznajmljenom poslovnom prostoru.

Uprava za indirektno oporezivanje - neizravno oporezivanje, Sektor za carine izdala je Rješenje 28.11.2012. godine kojim se odbija Zahtjev J.P. Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ za izdavanje dopunu odobrenja za držanje carinskog skladišta tipa C-bescarinska prodavnica od 17.03.2009. godine. U Obrazloženju se navodi, da se strana roba u bescarinskim prodavnicama može prodavati samo na malo uz oslobađanje od plaćanja uvoznih dadžbina putnicima koji napuštaju carinsko područje Bosne i Hercegovine, te sama činjenica da se prostor ne nalazi u dijelu aerodroma određenom za tranzit ili odlazak putnika u međunarodnom vazдушnom saobraćaju, već izvan kruga Međunarodnog aerodroma „Sarajevo“, na lokaciji naselja Dobrinja, mišljenje Uprave za indirektno oporezivanje da se podnosiocu Zahtjeva ne može udovoljiti.

U poslovni prostor izvršena su ulaganja u vrijednosti 8.956 KM (uloženi materijal 6.150 KM i troškovi režije 2.805 KM). Za potrebe CD Shopa zaključena su dva Ugovora o radu na određeno vrijeme na godinu dana: prodavač u CD Shopu i šefa Odjela prodaje CD Shopa, te je zaključen ugovor sa Agencijom Kašmir d.o.o Široki Brijeg za tehničku i fizičku zaštitu CD Shopa (vrijednost ugovora iznosi 33.801 KM bez PDV-a), a Uprava za indirektno–neizravno oporezivanje nije dala odobrenje za rad. Naglašavamo da navedeno nije bilo planirano Planom poslovanja.

U 2013. godini nastavljaju se izdaci za tekuće troškove po osnovu iznajmljenog prostora za CD Shop. Npr. mjesečno: zakupnina 1866 KM; grijanje 597 KM; privatna virtualna internet mreža fiber II 341 KM

Telemach (izdaci do 24.06.2013.godine iskazani su 15.538 KM). Uprava Društva je početkom maja 2013. godine pokrenula proceduru raskida ugovora sa Općinom Novi Grad i sa Agencijom Kašmir d.o.o Široki Brijeg, sa otkaznim rokom 60 dana.

Društvo je iznajmilo automobil Ford Fusion za svoje potrebe od firme F-Autocentar d.o.o Sarajevo (i ako raspolaže sa 22 vlastita automobila) uz mjesečnu naknadu od 877 KM. Automobil je dat na raspolaganje šefu službe ramp-handling (Izdaci za zakup trasportnih sredstava iskazani u 2012. godini su 8.775 KM). Naime, Društvo je zaključilo Ugovor o poslovnoj suradnji sa firma F-Autocentar Sarajevo, u kojem je regulisano da će se međusobna potraživanja i obaveze izmiriti putem proste kompenzacije. Navedena firma, vršiti će promociju proizvoda Društva.

Društvo je prema poreskom bilansu iskazalo porezno nepriznatih rashoda u skladu sa Zakonom o porezu na dobit 153.667 KM (jubilarne nagrade 139.218 KM, dnevnica za službeno putovanje 8.764 KM, te kupovina sportske opreme zaposlenicima i isplate kamata 5.684 KM)

Na temelju naprijed navedenog ne možemo potvrditi da je Uprava poduzela sve aktivnosti, kako bi trošenje sredstava bilo racionalno i u poslovne svrhe. Društvo je izvršilo ulaganja u CD Shop, a da prethodno nije dobilo odobrenje za rad od Uprava za indirektno-neizravno oporezivanje.

Isplaćen je značajan iznos porezno nepriznatih rashoda 153.667 KM, a odnosi se na: isplatu jubilarnih naknada 139.218 KM; dnevnica u inostranstvu 8.764 KM, kupovinu sportske opreme zaposlenicima 3.278 KM i isplaćena kamata zaposleniku po osnovu neisplaćene invalidnine 1.176 KM.

Uprava mora racionalno koristiti raspoloživa sredstva, te pravovremeno poduzeti sve potrebne radnje kako bi se stvorili uslovi za potpisivanje ugovora i realizaciju planiranih aktivnosti.

3.10 Finansijski rezultat

Društvo je u finansijskim izvještajima za 2012. godinu iskazalo pozitivan finansijski rezultat (dobit) u iznosu 2.706.565 KM. Uprava Društva predložila je raspodjelu dobiti ostvarene po Godišnjem obračunu za 2012. godinu u iznosu od 2.706.565 KM na sljedeći način: za akumuliranu (zadržanu) dobit 2.656.565 KM, za donacije 50.000 KM. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva, Prijedlog odluke o raspodjeli dobiti ostvarene po godišnjem obračunu za 2012. godinu dostaviće se na odlučivanje Nadzornom odboru i Skupštini Društva kao i na mišljenje Odboru za reviziju Društva.

Finansijski rezultat (dobit) manji je za 3.017.335KM ili 53% u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenje finansijskog rezultata posljedica je najvećim dijelom zbog smanjenja poslovnih prihoda za 929.960 KM, te smanjenja ostalih prihoda 3.524.544 KM (u 2011. godini naplaćena otpisana potraživanja iznosila su 3.861.754 KM, a u 2012. godini samo 71.750 KM). U 2012. godini došlo je do povećanja poslovnih rashoda za 2.373.254 KM (najveću povećanje u okviru poslovnih rashoda je povećanje bruto plaća za 1.347.417 KM ili 10%, što je posljedica zapošljavanja novih radnika).

Iskazani pozitivan finansijski rezultat ostvaren je najvećim dijelom zbog prodaje udjela u vlasništvu Društva u visini od 19,6245% u iznosu od 2.257.195 KM.

3.11 Nabavke

Društvo je donijelo Pravilnik o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova (maj 2007.godine.) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova (novembar 2012. godine) kojima su regulirani postupci nabavke robe.

Plan javnih nabavki sirovina, materijala, roba i usluga sastavni je dio Plana poslovanja za period 2012.-2014. godina. Plan sadržava slijedeće elemente: predmet nabave, ukupnu planiranu vrijednost nabave.

Ukupna planirana vrijednost javnih nabavki je 10.204.000 KM.

Prema prezentiranim podacima, ukupna vrijednost nabavki u 2012. godini iznosila je 12.518.962 KM. Zaključeno je 1.691 ugovor na osnovu provedenih sljedećih postupaka:

Mjesec 2012.	Otvoreni postupak		Konkurentski		Pregovarački bez o.		Direktni sporazum		Ukupno	
	Broj	vrijednost	broj	vrijednost	broj	vrijednost	Broj	vrijednost	broj	Vrijednost
I	1	243.421	6	182.397	4	247.216	120	76.937	131	749.971
II	1	60.805	1	17.432	1	315.000	121	114.774	124	508.010
III	0	257.400	5	103.659	1	5.920	124	67.199	130	434.178
IV	0	265.480	4	124.043	2	8.670	127	62.802	133	460.994
V	5	141.188	4	94.560	3	1.202.190	135	67.548	147	1.505.486
VI	5	1.197.800	3	54.266	0	-	131	96.595	139	1.348.661
VII	7	177.889	2	80.825	2	34.370	123	60.191	134	353.276
VIII	1	172.571	5	170.251	3	80.675	114	48.023	123	471.521
IX	0	23.412	6	179.386	0	-	134	71.680	140	274.478
X	3	3.957.612	9	325.979	2	53.774	169	95.822	183	4.433.187
XI	5	1.071.385	7	201.402	3	148.646	157	85.975	172	1.507.409
XII	1	86.876	9	238.726	2	67.651	123	78.536	135	471.790
UKUPNO	29	7.655.840	61	1.772.926	23	2.164.114	1578	926.083	1691	12.518.962

Metodom slučajnog uzorka revidirali smo provedenih 11 procedura javnih nabavki u vrijednosti od 8.901.475 KM, od čega: tri ugovora u vrijednosti od 4.832.525 KM dodijeljenih putem otvorenog postupka, četiri ugovora u vrijednosti od 1.360.028 KM putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja, jedan ograničeni postupak sa predkvalifikacijom u vrijednosti 2.700.000 KM i tri ugovora u vrijednosti od 8.922 KM dodijeljena putem direktnog sporazuma.

1. Nabavka elevatora električnog-otvoreni postupak postupak, procijenjena vrijednost 500.000 KM, postupak u toku;
2. X-ray uređaj za ručni prtljag Hi-Scan 6040a TiX ili ekvivalent- otvoreni postupak, Ugovor zaključen sa Middle Point Electronics d.o.o. Sarajevo u vrijednosti 554.092 KM;
3. Sistem detekcije neovlaštenog ulaza u perimetar aerodromskog kompleksa (PIDS)-ograničeni postupak sa predkvalifikacijom, procijenjena vrijednost 2.700.000 KM, postupku toku radi uložene žalbi;
4. Sanacija postojeće antiskid prevlake na poletno-sletnoj stazi aerodroma epoksidnom tehnologijom-pregovarački bez objave, Ugovor zaključen sa POSSEHL d.o.o. Maribor u iznosu od 853.297 KM;
5. DCS sistem za čekiranje i ukrcavanje putnika, rada sa putnicima u transferu, sortiranje prtljaga, kao i balansiranje aviona te proširenje DCS sistema za elektronsko registriranje putnika- pregovarački postupak bez objave, Ugovor zaključen sa HP Švicarska u iznosu od 144.731 KM;
6. Sukcesivna isporuka jednokratnih parking kartica i kartica za čišćenje parking sistema SIEMENS- pregovarački postupak bez objave, Ugovor sklopljen sa SIEMENS d.o.o. Sarajevo u iznosu od 42.000 KM;
7. Gorivo za potrebe voznog parka J.P: Međunarodnog aerodroma „Sarajevo“ koji se ne koristi u javnom saobraćaju, te za termogene i agregate- pregovarači bez objave, Ugovor sklopljen sa Energopetrol d.d. Sarajevo u iznosu od 320.000 KM; Društvo je provelo pregovarački postupak bez objave iz razloga što je izabrani ponuđač jedini koji ima pumpu na lokaciji aerodroma, te je prema tome jedini koji može isporučivati predmetnu robu i sukladno članu 11. Zakona o javnim nabavkama BiH kada zbog suštinskih, tehničkih dokazivih ili umjetnički razloga ili zbog razloga koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava, samo određeni dobavljači mogu izvršiti nabavku, pružiti usluge ili izvršiti radove i kada ne postoji druga mogućnost izbora;
8. Radovi na izgradnji novog primarnog kolektora oborinskih voda- otvoreni postupak, Ugovor sklopljen sa MIRBAL d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 3.778.433 KM;
9. Nabavka materijala za instalaciju centralnog grijanja za Diplomatski Free Shop- direktni sporazum, dobavljač POLIKO d.o.o. Sarajevo, ukupna vrijednost 3.142 KM;

10. Nabavka virtualne privatne mreže VPN-L2 VPN 2/2 MB pretplata na 12 mjeseci (povezivanje Free Shopa sa lokacijom aerodroma u jedinstvenu mrežu)- direktni sporazum, Ugovor sklopljen sa TELEMACH d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 4.800 KM;
11. Angažovanje radne snage za ručni transport elemenata kabaste opreme starog Free Shopa iz terminalne zgrade u CD prodavnicu, podrum CD prodavnice i šator – direktnim sporazumom odabrana firma LBM d.o.o. Sarajevo (Limarsko bravarski i završni radovi u građevinarstvu) u vrijednosti od 980 KM.

Iz tabele se vidi da je na osnovu otvorenih postupkom zaključeno 29 ugovora ukupne vrijednosti 7.655.840 KM.

Društvo je pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja o nabavci zaključilo 23 ugovora ukupne vrijednosti 2.164.114 KM, od kojih izdvajamo: nabavka goriva za potrebe voznog parka ugovor zaključen sa Energopetrolom d.d. Sarajevo u vrijednosti 320.000 KM, nabavka električne energije ugovor sklopljen sa Elektroprivredom BiH d.d. Sarajevo u vrijednosti od 315.000 KM, DCS sistem za čekiranje i ukrcavanje putnika, rada sa putnicima u transferu, sortiranje prtljaga, kao i balansiranje aviona te proširenje DCS sistema za elektronsko registriranje putnika ugovor sklopljen sa HP–Švicarska u vrijednosti od 144.731 KM, Sanacija postojeće antiskid prevlake na poletno-sletnoj stazi aerodroma epoksidnom tehnologijom ugovor zaključen sa POSSEHL d.o.o. Maribor u vrijednosti 853.297 KM. Kako odgovorni navode ova vrsta postupka provodi se kad je dobavljač jedini za nabavku roba, usluga i radova (mora priložiti dokaz i izjavu); nakon završena dva otvorena postupka kada Ugovornom organu nije dostavljena niti jedna ponuda ili zadovoljavajuća ponuda, na osnovu već zaključenog ugovora, zakonska mogućnost po članu 11 Zakon o javnim nabavkama BiH, hitnost, uslijed elementarnih nepogoda (velike količine snijega u februaru, koje bi prouzrokovale rušenje objekata- štete za Ugovorni organ).

Društvo je na temelju konkurentskog postupka zaključilo 61 ugovor ukupne vrijednosti 1.772.926 KM, direktnim postupkom 1.578 ugovora, ukupne vrijednosti 926.082 KM.

Direktnim sporazumom zaključeno je 1.578 KM ili 7% vrijednosti ukupnih ugovora, a brojem ugovora 93%. Ovako veliki broj zaključenih ugovora direktnim sporazumom odnosi se na sitne nabavke realizirane putem blagajne i nabavke čija vrijednost ne prelazi 6.000 KM.

3.12 Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima i u bruto bilansu nije iskazana u istim veličinama. U finansijskim izvještajima vanbilansna evidencija iskazna je samo u neto iznosu od 3.665.212 KM a odnosi se na evidenciju:

Konsignaciona roba na tuđem skladištu „Regal-GH“Ljubljana“	63.472 KM
Komisiona roba na skladištu „Gift shop“	1.296 KM
Konsignaciona roba u bescarinskoj prodavnici „Duty free shop“	1.096.921 KM
Komisiona roba u bescarinskoj prodavnici „Duty free shop“	178 KM
Komisiona roba u maloprodajnom objektu „Gift shop“	45.577 KM
Primljenih mjenica „B&H Airlines“	1.200.000 KM
Primljene garancije za dobro izvršenje posla	856.828 KM
Master plana	355.221 KM
Stan u vlasništvu Društva	45.720 KM

Vanbilansna evidencija u bruto bilansu iskazan je u bruto iznosu od 24.745.875 KM, ispravke vrijednosti 16.050 KM, ukalkulisane razlike u cijeni 1.132.517 KM, ukalkulisani PDV 10.799 KM, te sadašnje (neto) vrijednosti 23.586.509 KM. U finansijskim izvještajima nisu iskazana potraživanja za ratne štete u iznosu od 19.921.297 KM, a niti bruto vrijednost ostale vanbilansne evidencije, koja se vode u bruto bilansu Društva.

4. KOMENTAR

U ostavljenom roku Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. očitovale se dopisom broj: 02-1-03-5-4225/1 od 18.07.2013. godine na dostavljeni Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja za 2012. godinu. U navedenom očitovanju Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. je za određeni broj nalaza dalo obrazloženja i primjedbe i dostavilo dodatnu dokumentaciju. Navedena obrazloženja za jedan dio nalaza su prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvještaja, dok za određeni broj nalaza obrazloženja nisu prihvaćena, obzirom da nije priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza u Izvještaju.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju
Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Vođa tima:
Mira Pažin, viši revizor, dipl.oec

Član tima:
Nina Šunjić, mladi revizor, dipl.oec